

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський національний університет садівництва
Освітня програма	36694 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Уманський національний університет садівництва
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36694
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Буднік Зінаїда Миколаївна, Сірук Ірина Миколаївна, Сопушинський Іван Миколайович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	29.06.2021 р. – 01.07.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/306850c0-e65e-4527-83f5-d96cddb5ffa0.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/programa.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма “Лісове господарство” третього рівня вищої освіти є актуальною та спрямована на підготовку наукових працівників відповідно до вимог ринку праці та інтересів стейкхолдерів. Цілі ОНП пов’язані з місією, стратегією та міжнародною діяльністю Уманського національного університету садівництва. Структура та зміст ОНП сприяє формуванню загальних і фахових компетентностей у здобувачів ступеня доктора філософії «Лісове господарство». В результаті ознайомлення з матеріалами самоаналізу, проведених зустрічей, ознайомлення з додатково наданими документальними доказами експертна група підтверджує можливість підготовки на достатньо високому якісному рівні здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем за ОНП «Лісове господарство». Освітній процес регламентовано чинними діючими положеннями, керівною та нормативною документацією. Зміст ОНП «Лісове господарство» відповідає нормативним вимогам. У ЗВО дотримано процедури публічності, прозорості щодо викладеного контенту; забезпечено вільний доступ до інформації та інфраструктури, студентоцентрикований підхід у навчальному процесі, забезпечуються права академічної свободи; дотримано права і обов’язки всіх учасників навчального процесу. ЕГ вважає, що незначні недоліки, виявлені під час експертизи, не мають критичного впливу на якість послуги.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Наявна внутрішня нормативна база, врахуваний позитивний досвід вітчизняних та іноземних освітніх програм. Фактично вимоги НРК 8 рівня дотримані. Обсяг освітньої програми та окремих ОК повністю відповідає законодавству. Матеріал в силабусах поданий в достатньому обсязі. Структура і організація вибору варіативної складової ОНП, дозволяють у достатньому обсязі забезпечити вільне формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Правила прийому на навчання прописані достатньо повно і з урахуванням нюансів визнання результатів навчання з іноземної мови іншими установами, врахуванням досвіду наукової діяльності претендентів, врахована можливість апеляції. Система внутрішнього забезпечення якості в університеті координується спеціальним підрозділом – відділом моніторингу якості освітнього процесу, який аналізує зауваження акредитаційних експертиз в ЗВО й на основі цього розміщує на веб сайті загальні рекомендації для відділів і підрозділів Уманського НУС та гарантів ОП. Діяльність ЗВО, у тому числі на даній ОП, прозора і публічна. Уся необхідна інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті Університету, факультету лісового та садово-паркового господарства та випускової кафедри і є зрозумілою для усіх стейкхолдерів. Позитивною практикою є наявність навчально-виробничого відділу “Білогрудівський ліс” та кабінету психологічної допомоги “Довіра”, а також можливість дистанційної навчання у системі Moodle. До сильної сторони доцільно віднести чіткість і зрозумілість політики, та процедур вирішення конфліктних ситуацій. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої-наукової програми, залучення роботодавців до реалізації науково-дослідної роботи у повній мірі забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та програмних результатів навчання. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої-наукової програми. В УНУС створені можливості як матеріального, так і нематеріального стимулювання викладачів для їх викладацької майстерності та наукової діяльності. ОНП має висококваліфікований кадровий склад викладачів, які мають значні наукові здобутки і достатній професійний досвід. Здобувачі вищої освіти і академічний персонал мають доступ до інформаційних ресурсів для пошуку наукової інформації через бібліотеку, доступ до інформаційних ресурсів баз даних Scopus та Web of Science. Напрямок досліджень наукових керівників корелює з науковою діяльністю здобувачів, які залучені до роботи наукової школи.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкою стороною ОНП є недостатня міжнародна мобільність здобувачів ступеня доктора філософії. Виявлені неузгодженості у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП вимагають оновлення змісту окремих освітніх компонентів (ОК3 «Методологія та організація наукових досліджень за спеціальністю», ОК05 «Математичне моделювання та планування експерименту» та ОК06 «Глобальні проблеми дослідження в лісовому господарстві»), що сприятиме досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти. Експертна група рекомендує введення в ОНП освітні компоненти спрямовані на вивчення сучасних методів вивчення основного продукту лісу – деревини. ЕГ рекомендує розширити блок вибіркових дисциплін та оновити робочі програми освітніх компонент з урахуванням кращих практик вітчизняних і зарубіжних партнерських ЗВО. Більше уваги приділити участі здобувачів за ОНП у міжнародних проєктах та програмах академічної мобільності. Також ЕГ рекомендує збільшити кількість аудиторних годин для аспірантів денної форми навчання; посилити навчання та викладання методами, що сприяють розвитку креативності, критичного мислення тощо, оскільки вони додатково сприятимуть розвитку soft skills, які є затребуваними на ринку праці; в силабусах навчальних дисциплін, вчасно оновлювати перелік рекомендованої літератури. Є потреба в створенні на офіційному сайті вкладки «Спеціалізовані вчені ради» для зручності підготовки потрібних документів аспіранта до захисту. У подальшій діяльності з удосконалення ОНП приділити увагу дисциплінам професійного спрямування у сенсі їх відповідності сучасним науковим трендам у предметній області.

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітньо-наукова програма 205 «Лісове господарство» націлена на підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти (доктора філософії) (<https://ects.udau.edu.ua/ua/informaciya-po-programam/fakultet-lisovogo-i-sadovoparkovogo-gospodarstva/op-lisove-gospodarstvo-doktor-filosofii.html>, <https://ects.udau.edu.ua/assets/files/programs/lisove/df/lisove/ii/2020-doktor-filosofii-2.pdf>) є співзвучною з місією та стратегією розвитку ЗВО (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Strategiya-rozvitku-Umanskogo-nacionalnogo-universitetu-sadivnictva.pdf>). Зокрема, ціллю ОНП є набуття як теоретичних знань так і практичних умінь проведення наукових досліджень у лісовій галузі, що відповідає місії та стратегії ЗВО, яка направлена на всебічний розвиток фундаментальної і прикладної наукової діяльності. В рамках проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії організовано захист здобувача третього рівня вищої освіти в одноразовій раді. Під час інтерв'ювання заінтересованих сторін з'ясовано, що основна увага ОНП приділена розвитку навиків проведення наукових досліджень та викладання у здобувачів ступеня доктора філософії в наближених до степових умовах Правобережного Лісостепу України. Таким чином, цілі ОНП 205 «Лісове господарство» відповідають місії та стратегії розвитку Уманського національного університету садівництва.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час формування цілей та програмних результатів навчання ОНП враховують інтереси, позиції та потреби всіх заінтересованих сторін (здобувачів, академічної спільноти та фахівців лісової галузі), що передбачено положенням про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/osvitni-programi.zip>). Потреби здобувачів враховано через напрямки їх наукових досліджень Уманського НУС (<https://science.udau.edu.ua/ua/osnovni-napryami-naukovih-doslidzen.html>, <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/dokumenti/temi-disertacij/perelik-tem-disertacij.pdf>). Позицію роботодавців відображено через їх побажання та зауваження до освітньо-наукової програми 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/recenzii/recenzii-vidguki-2021.pdf>, <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/recenzii/recenzii-vidguki-2020.pdf>, <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/recenzii/recenzii-vidguki-2019.pdf>), а також через їх спільну участь з НПП в проєктній групі ОНП. Як приклад було враховане побажання щодо збільшення кількості годин на науково-асистентську практику до 10 кредитів ЄКТС. Інтерв'ювання роботодавців та здобувачів підтвердило, що їх позиції та потреби враховують під час перегляду ОНП. Зокрема НПП та здобувачі підтвердили, що на кафедрі лісового господарства проводяться семінари, на яких обговорюють цілі, результати навчання та наукові здобутки здобувачів. Також була проведена онлайн зустріч з в доцентом кафедри ботаніки, деревинознавства і недревних ресурсів лісу НЛТУ Василем Заячуком, метою якої було удосконалення сучасних методів досліджень в області лісового господарства та збалансованого природокористування (<https://forestry.udau.edu.ua/novini/on-lajn-zustrich-z-profesorom-vasilem-zayachukom.html>). Отже, формування цілей і програмних результатів навчання ОНП визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОНП враховують галузеві та регіональні особливості розвитку спеціальності, що підтверджується виконання науково-дослідної теми «Оптимізація використання природного і ресурсного потенціалу агроєкосистем Правобережного Лісостепу України» підрозділу «Вивчення еколого-біологічних особливостей інтродукції деревних, кущових і трав'янистих рослин в Правобережному Лісостепу України та використання їх у культурі» (0116U003207) і захищеними дисертаційними роботами Шпак Н.П. (2021) на здобуття доктора філософії та Вітенко В.А. (2021) на здобуття наукового ступеню доктора наук, а також зареєстрованим патентом на винахід корисної моделі (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/nauka-ta-innovacii/patenti.html>). Місцем працевлаштування для наукових працівників є ЗВО, національні природні парки та лісові підприємства регіону. Доктор наук Вітенко В.А. працює на кафедрі хімії, екології та методики їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, а доктор філософії Шпак Н.П. - науковим співробітником відділу науки Національного природного парку

"Кармелькове Поділля". Також під час інтерв'ювання зі зацікавленими сторонами з'ясовано, що цілі освітньої програми та програмні результати навчання враховують тенденції розвитку лісової галузі в контексті глобальних кліматичних змін. Особливу увагу приділено вивченню методів проектування різних лісгосподарських заходів та меліорації у Черкаському регіоні, що пов'язані з виконанням кафедральних наукових тем (<https://science.udau.edu.ua/ua/osnovni-napryami-naukovih-doslidzhen.html>) та розвитком наукової школи Шлапака В.П. (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/nauka-ta-innovacii/naukovi-shkoli.html>). Доцільно зазначити про щорічне оновлення ОНП 205 «Лісове господарство», що враховує напрацювання як вітчизняних (НУБіП України, https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/onp_doktor_filosofiyi_205_lisove_gospodarstvo_2020.pdf; УкрНДІЛГА, <https://uriffm.org.ua/static/main/files/10sv.pdf>) так і іноземних ЗВО (<https://foreign.udau.edu.ua/ua/prokafedru/abiturientu.html>). ЕГ рекомендує покращити міжнародну мобільність здобувачів третього рівня вищої освіти (доктора філософії). Отже, цілі освітньо-наукової програми 205 «Лісове господарство» та програмні результати навчання враховують сучасну галузеву та регіональну тенденцію розвитку спеціальності для підготовки докторів філософії.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітня наукова програма (<https://ects.udau.edu.ua/assets/files/programs/lisove/df/lisove/ii/2020-doktor-filosofii-2.pdf>) націлена на отримання уміння розв'язувати комплексні проблеми в лісовій галузі через вивчення ОК04 "Селекція лісових культур", ОК05 "Математичне моделювання та планування експерименту" та ОК07 "Сучасні методи відтворення лісових насаджень", а для створення нових цілісних знань та удосконалення професійної практики здобувачі залучаються до виконання наукових досліджень на тему «Вивчення еколого-біологічних особливостей інтродукції деревних, кущових і трав'янистих рослин в Правобережному Лісостепу України та використання їх у культурі» (0116U003207). Результатом проведених власних досліджень є запатентований винахід на корисну модель "Спосіб проведення середньовесняного щеплення декоративних форм *Morus alba* з урахуванням ступеня визрівання пагонів". Отже, аналіз освітньо-наукової програми за спеціальністю 205 «Лісове господарство» в розрізі опису кваліфікаційних рівнів, а саме досягнення інтегральних, загальних та фахових компетентностей, достатніх для розв'язання комплексних проблем у галузі лісового господарства свідчить, що програмні результати навчання відповідають вимогам 8 рівня Національної рамки кваліфікації для підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти (доктора філософії).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Систематично долучаються всі зацікавлені сторони для розроблення освітньо-наукової програми 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії). Особливістю ОНП є поглиблене вивчення природних ресурсів та ведення лісового господарства в наближених до степових умовах Правобережного Лісостепу України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ЕГ рекомендує посилити міжнародну мобільність здобувачів освітньо-наукової програми 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) та налагодити науково-дослідну співпрацю з іноземними ОНП за аналогічним науковим напрямком.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітньо-наукова програма 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) є логічною та взаємопов'язаною з місією та стратегією розвитку Уманського національного університету садівництва. Позиції та потреби стейкхолдерів враховано через діючі комунікаційні площадки та задокументовано. ОНП відповідає вимогам 8 рівня Національної рамки кваліфікації для підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти (доктора

філософії). Освітньо-наукова діяльність за освітньою програмою відповідає визначеному критерію, а виявлені відмінності є незначними.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Освітньо-наукова програма 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (<https://ects.udau.edu.ua/assets/files/programs/lisove/df/lisove/ii/2020-doktor-filosofii-2.pdf>) та навчальний план (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/dokumenti/navchalnij-plan-2020.pdf>) розміщено на веб-сторінці ЗВО. Заявлений обсяг освітнього навантаження ОНП складає 60 кредитів ЄКТС, що відповідає нормативним вимогам (загальний обсяг обов'язкових компонентів у 2020 році становить 45 кредитів ЄКТС, а вибіркових компонентів – 15 кредитів ЄКТС, що складає 25%). ОНП за структурою цілком відповідає чотирьом компонентам компетентностей, зазначених у Пункті 27 чинного Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>), затвердженого Постановою КМУ № 261 від 23.03.2016 р.: 1. Обсяг ОК, які забезпечують здобуття глибинних знань із спеціальності, складає 32 кредити ЄКТС. 2. Обсяг ОК, які спрямовані на оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, складає 4 кредитів ЄКТС. 3. Обсяг ОК, які забезпечують набуття універсальних навичок дослідника, складає 3 кредитів ЄКТС. 4. Обсяг ОК, які спрямовані на здобуття мовних компетентностей, складає 6 кредитів ЄКТС. Експертна група рекомендує збільшити обсяг ОК, які спрямовані на оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями та забезпечують набуття універсальних навичок дослідника.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Освітньо-наукова програма 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) є змістовною, в структурі якої виділено обов'язкові та вибіркові освітні компоненти. Вибір ОК здобувачі проводять у каталозі елективних дисциплін (<https://www.udau.edu.ua/ua/for-students/katalog-elektivnix-vibirkovix-disciplin/fakultet-lisovogo-i-sadovo-parkovogo-gospodarstva/kafedra-lisovogo-gospodarstva.html>), що діє відповідно до положення про організацію освітнього процесу в ЗВО <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>). Під час онлайн-зустрічі з усіма зацікавленими сторонами встановлено, що сукупність освітніх компонентів спрямована на досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання. Водночас ЕГ рекомендує оновити ОК03, ОК05 та ОК06 для покращеного вивчення ФК5, ФК8, ФК11 та досягнення ПРНЗ (<https://ects.udau.edu.ua/assets/files/programs/lisove/df/lisove/ii/2020-doktor-filosofii-2.pdf>). Як приклад, аналіз матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/robochi-programi/robocha-programa-metodologiya.pdf>) свідчить, що набуття ФК5 «Здатність аналізувати та узагальнювати результати проведених експериментів і досліджень; робити висновки, застосовувати їх у науковій та практичній сфері, володіти методами і технологіями обробки лісгосподарської інформації, ГІС-технологіями і моделювання, створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси» недостатньо розкрито в робочій навчальній програмі ОК03 (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/robochi-programi/gr-metodologiya.pdf>) ФК-8 «Здатність до здійснення моніторингових досліджень на основі використання матеріалів дистанційних зондувань Землі і геоінформаційних систем і технологій, застосовувати результати досліджень для інформування населення щодо стану лісових екосистем» досягається через ОК05 (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/silabusi/silabus-mmpe-205.pdf>) та ОК06 (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/robochi-programi/gr-globalni-problemi.pdf>), зміст силябусів яких не повністю передбачає набуття згаданих компетентностей. Застереження викликає також досягнення ПРНЗ «Уміти правильно розподіляти фінансове забезпечення науково-дослідної роботи, складати кошториси на її виконання, готувати запити на отримання фінансування, складати звітну документацію» (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/2020-doktor-filosofii-2.pdf>) через засвоєння ОК03 «Методологія та організація наукових досліджень за спеціальністю» (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/robochi-programi/gr-metodologiya.pdf>). Отже, матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми має ряд неузгодженостей і потребує оновлення, що сприятиме досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Освітньо-наукова програма 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) передбачає вивчення як теоретичних аспектів так і проведення наукових досліджень в галузі лісового господарства

(<https://ects.udau.edu.ua/assets/files/programs/lisove/df/lisove/ii/2020-doktor-filosofii-2.pdf>), що спрямовані на отримання результатів та підготовку й захист дисертаційної роботи. Структурно-логічна схема ОНП є змістовною та націлена на досягнення програмних результатів навчання, визначених відповідно до 8 рівня національної рамки кваліфікації України. Інтерв'ювання всіх зацікавлених сторін свідчить, що послідовність вивчення освітніх компонентів дозволяє на практиці застосовувати теоретичні знання та проводити наукові дослідження за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Освітні компоненти «Селекція лісових культур», «Математичне моделювання та планування експерименту», «Глобальні проблеми дослідження в лісовому господарстві», «Сучасні методи відтворення лісових насаджень», «Семінари за спеціальністю» та «Науково-асистентська практика» забезпечують здобуття глибинних знань зі спеціальності 205 Лісове господарство; вивчення дисциплін «Філософія» дозволяє оволодіти загальнонауковими (філософськими) компетентностями; освітні компоненти «Методологія та організація наукових досліджень за спеціальністю» спрямовані на набуття універсальних навичок дослідника; дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» забезпечує здобуття мовних компетентностей. До зауваження доцільно віднести відсутність освітніх компонентів із вивчення сучасних методів дослідження основного продукту лісу – деревини. Отже, зміст ОНП 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) відповідає предметній області спеціальності 205 «Лісове господарство». До рекомендацій доцільно віднести введення освітнього компонента націленого на вивчення сучасних методів дослідження деревини як основного продукту лісу.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії та порядок вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в установі регламентується такими нормативними документами: регламентується відповідно до положення про організацію освітнього процесу в ЗВО (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>), положенням про вибіркові дисципліни в УНУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-vibirkovyi-disciplini.pdf>), положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/education/Polozhennya-pro-iNPS.pdf>). Обсяг вибірових компонентів ОНП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти становить 15 кредитів ЄКТС, що складає 25% і відповідає вимозі п. 15 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про вищу освіту» щодо вибіровості освітніх компонентів на рівні не менше 25% (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>). Проаналізувавши НП 2020 р, ЕГ встановила що блок вибірових ОК становить 15 кредитів, що становить 25 % кредитів ЄКТС від загального обсягу ОНП. ОНП передбачено можливість вибору 5 ОК загальних обсягом 3 кредити кожна (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/katalog-elektivnih-vibirkovih-disciplin.html>). Відповідно до Положенням про вибіркові дисципліни в УНУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-vibirkovyi-disciplini.pdf>) здобувачі можуть здійснювати вибір ОК не лише із запропонованих для даної ОНП, а й для інших ОНП, які впроваджені в УНУС. ЕГ рекомендує продовжувати вдосконалювати формування індивідуальної освітньої траєкторії, збільшуючи кількість вибірових компонент. Перелік як обов'язкових, так і вибірових навчальних дисциплін, а також їх актуальне методичне забезпечення розміщено у вільному доступі на офіційному сайті установи (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/katalog-elektivnih-vibirkovih-disciplin.html>). Експертна група також ознайомила з прикладом індивідуального плану здобувачів Зворської Н.В., Черниша В.І. та Савченко О.М. та заявами здобувачів для вибору навчальних дисциплін (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/vidpovidi/5.kopii-individualnih-navchalnih-planiv.pdf>) (відповідь на запит ЕГ від 23.05.2021р.). Під час акредитаційної експертизи здобувачі третього року навчання, зазначили, що їм на вибір було надано доступ до каталогу вибірових дисципліни, з яких вони мали змогу обрати 2, написавши заяву в деканаті. Проте експертна група рекомендує покращити обізнаність здобувачів щодо процедур формування індивідуальної освітньої траєкторій в цілому та вибору ними певних навчальних дисциплін зокрема.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів ступеня доктора філософії включає асистентську практику обсягом 10 кредитів ЄСТС, яка відбувається з 3 по 6 семестр (<https://ects.udau.edu.ua/assets/files/programs/lisove/df/lisove/ii/2020-doktor-filosofii-2.pdf>, <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/dokumenti/navchalnij-plan-2020.pdf>). ЕГ встановлено під час онлайн-зустрічі з зацікавленими сторонами, що терміни проходження практики та її програма закріплені в індивідуальному плані здобувача вищої освіти та затверджуються науковим керівником і регламентуються положенням про навчально-педагогічну практику аспірантів (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Polozhennya-pro-navchalno-pedagogichnu-praktiku-aspirantiv.pdf>). Асистентська практика здобувачів дозволяє досягнути ПРН5 «Володіти принципами організації освітньо-наукового процесу в сучасних умовах, його науковою, навчально-методичною та нормативною складовою, правильно опрацювати наукові та інформаційні джерела при підготовці занять, застосувати активні методики викладання», ПРН12 «Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз» та ПРН16 «Адаптуватись до нових умов, самостійно приймати рішення та ініціювати оригінальні дослідницько-інноваційні розробки та проекти». Отже, ОНП та НП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня

вищої освіти включає практичну підготовку здобувачів ступеня доктора філософії та дозволяє здобути компетентності, які необхідні для подальшої наукової діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час інтерв'ювання всіх зацікавлених сторін ЕГ встановлено, що освітньо-наукова програма “Лісове господарство” передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) через вивчення обов'язкових ОК “Філософія”, “Іноземна мова”, “Глобальні проблеми дослідження в лісовому господарстві” та “Семінари за спеціальністю” та вибіркового компонента, проходження науково-асистентської практики, (<https://ects.udau.edu.ua/assets/files/programs/lisove/df/lisove/ii/2020-doktor-filosofii-2.pdf>, <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/dokumenti/navchalnij-plan-2020.pdf>), а також через участь в семінарах, наукових конференціях та робочих зустрічах з фахівцями лісової галузі (<https://lg.udau.edu.ua/ua/novini/naukovci-ta-studenti-fakultetu-lisovogo-i-sadovo-parkovogo-gospodarstva-vistupili-iz-dopovidyami-na-mizhnarodnij-konferencii.html>, <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferenciya1.html>, <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/uchast-u-mizhnarodnij-naukovo-praktichnij-konferencii.html>, <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferenciya-perspektivi-rozvitku-lisovogo-i-sadovo-parkovogo-gospodarstva.html>), приймають участь у практичних тренінгах, навчаннях, що проводяться в УНУС та інших наукових і освітніх закладах; участь в наукових заходах Ради молодих вчених. Таким чином, освітньо-наукова програма передбачає набуття здобувачами ступеня доктора філософії соціальних навичок.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Стандарт вищої освіти для третього рівня (доктора філософії) зі спеціальності 205 – Лісове господарство відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз обсягу освітньої програми та співвідношення між обов'язковими і вибірконими освітніми компонентами реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів третього рівня вищої освіти (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>). Під час онлайн зустрічі зі здобувачами з'ясовано, що загальна кількість навчальних годин (1800 год) дозволяє досягти цілей та програмних результатів навчання (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/dokumenti/navchalnij-plan-2020.pdf>, <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/306850c0-e65e-4527-83f5-d96cddb5ffao.pdf>). Зокрема, здобувачі вищої освіти (доктора філософії) третього рівня Зворська Н.В. та Черниш В.І. (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti/aspiranti-kafedri.html>) зазначили, що обсяг ОНП та її окремих компонентів є достатнім для досягнення цілей та програмних результатів навчання за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Отже, загальний обсяг освітньої програми та її освітніх компонентів окремих реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів ступеня доктора філософії для досягнення цілей та програмних результатів навчання за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За дуальною формою освіти підготовка здобувачів за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильною стороною ОНП є те, що структура та зміст освітньої програми за спеціальністю 205 «Лісове господарство» націлені на формування фахових компетентностей та досягнення програмних результатів навчання у здобувачів ступеня доктора філософії. До позитивних практик доцільно віднести проведення семінарських занять зі спеціальності та проведення робочих зустрічей з фахівцями лісової галузі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ рекомендує оновити освітні компонент ОК03, ОК05 та ОК06, а також доповнити ОНП освітнім компонентом спрямованим на вивчення сучасних методів вивчення основного продукту лісу – деревини. Виправлення неузгодженостей у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми сприятиме досягненню заявлених цілей навчання за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії).

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура та зміст освітньо-наукової програми за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти відповідає вимогам чинного законодавства, а освітні компоненти відповідають визначеній спеціальності. ОНП націлена на формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами ступеня доктора філософії. Виявлені неузгодженості у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми є незначними та не зменшують її змістовність.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Умови прийому на навчання за ОНП третього освітньо-наукового рівня за ОНП «Лісове господарство» в Уманському національному університеті садівництва, визначаються «Правилами прийому на навчання до Уманського національного університету садівництва в 2021 році» (<https://admission.udau.edu.ua/ua/dokumenti/pravilaprijomu.html>) схвалених Вченою радою Уманського національного університету садівництва, протокол № 4 від 28.12.2020 року. Правила опубліковані на офіційному сайті ЗВО у вкладці Вступна кампанія – 2021 за посиланням (<https://admission.udau.edu.ua/>). Окремо у вкладці Вступна кампанія – 2021 знаходиться вкладка Вступ до аспірантури (<https://admission.udau.edu.ua/ua/dokumenti/vstup-do-aspiranturi.html>), що є дуже зручним для пошуку необхідної інформації. Розміщена інформація є структурована, зручна та зрозуміла, подано усю необхідну інформацію щодо процедури з урахуванням особливостей вступу на зазначену ОНП. Правила є чіткими та зрозумілими та не містять ознак дискримінаційних положень щодо вступників на цю освітню програму.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Загалом правила прийому на навчання враховують особливості цієї ОНП. На навчання для здобуття ступеня доктора філософії до Уманського НУС приймаються особи, які здобули ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста. Заява в паперовій формі подається вступником особисто до Приймальної комісії Уманського НУС. Вступні випробування при прийомі на навчання до Уманського НУС для здобуття ступеня доктора філософії складаються з: вступного іспиту зі спеціальності (в обов'язку магістерської програми з відповідної спеціальності); вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької, французької). Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня); німецької мови - дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня); французької мови - дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом; презентації дослідницьких пропозицій відповідно до «Порядку представлення та оцінювання дослідницької пропозиції в Уманському НУС» схваленого Вченою радою Уманського НУС, протокол № 7 від 16.06. 2016 р. Вступникам, які вступають з іншої галузі знань ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), призначається додаткове вступне випробування з фаху, яке проводиться перед вступними іспитами. Додаткове вступне випробування з фаху оцінюється за шкалою «склав»/ «не склав». Вступник, який отримав з додаткового вступного випробування з фаху оцінку «не склав», до участі у подальшому конкурсі не допускається. При вступі дійсними вважаються результати випробувань поточного року. Під час спілкування зі здобувачами ЕГ встановила,

що програма іспиту зі спеціальності за відповідною ОНП враховує особливості ОНП та дозволяє залучити на навчання в аспірантурі осіб, які націлені на проведення досліджень в галузі. Програма вступного іспиту розміщена на сайті та доступна для всіх стейкхолдерів <https://admission.udau.edu.ua/ua/dokumenti/programi-vstupnih-viprobuvan1.html>.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В Уманському національному університеті садівництва питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється рядом положень (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-studentivUmanskogo-NUS.pdf>; <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2019/polozhennya-pro-perevedennya-taponovlennya-studentiv.pdf>; <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/polozhennya/Polozhennya-proporyadok-viznannya-dokumentiv-pro-osvitu.pdf>, <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/education/Polozhennya-pro-iNPS.pdf>). Процедура визнання іноземних документів про освіту в Уманському НУС відбувається відповідно до Наказу МОН «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту» від 05.05.2015 р. №504. Відповідно до пункту 1 розділу II «Порядку визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти» затвердженого даним Наказом підставою для визнання документів про освіту в Уманському НУС є рішенням МОН, яким підтверджується право власника Документа на продовження навчання та/або працевлаштування в Україні, на основі виданого Свідоцтва. Дане положення розміщене на офіційному сайті у вільному доступі (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-viznannya-rezultativ.pdf>). Під час спілкування зі здобувачами та науково-педагогічними працівниками експертна група отримала підтвердження про обізнаність цих учасників освітнього процесу з існуючими в закладі механізмами. Разом з тим, у закладу відсутній досвід застосування таких правил на практиці під час реалізації відповідної ОНП. Зазначені документи доступні з офіційного сайту ЗВО з розділу “Нормативна інформація” <https://www.udau.edu.ua/ua/about/normativna-baza.html> і за сутністю є студентоцентричними, визначаючи в основному обов'язки закладу освіти в процесах визнання здобутих в інших закладах результатів навчання.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процес визнання результатів навчання у неформальній освіті відбувається відповідно до «Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній освіті», схваленого Вченою радою Уманського НУС, протокол №2 від 3.10.2019 р. (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-poryadokviznannya-rezultativ-navchannya.pdf>). Згідно даного положення, визнання результатів навчання в неформальній освіті допускається для обов'язкових та вибіркового освітніх компонент. Під час спілкування зі здобувачами даної ОНП експертна група встановила, що з цією можливістю вони ознайомлені. Загалом у ЗВО регламентовані чіткі, зрозумілі та доступні для учасників освітнього процесу правила та процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

На сайті Уманського національного університету садівництва у вільному доступі є всі нормативні документи, що роз'яснюють правила прийому на ОНП та зміст фахових випробувань. Уся викладена інформація є чіткою та зрозумілою і відповідає вимогам чинного законодавства. Процедури визнання результатів навчання, отриманих в ході неформальної освіти та програм академічної мобільності є чітко описаними та розуміння цих процедур підтверджується результатами опитування студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Наявна в ЗВО практика визнання результатів навчання студентів у інших ЗВО обмежується лише окремими випадками. Тому варто рекомендувати ЗВО звернути більше уваги щодо організації мобільності студентів, зокрема міжнародної академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітньо-наукова програма 205 «Лісове господарство» в достатній мірі відповідає якісним характеристикам критерію 3: правила прийому є чіткими, визначені і оприлюднені правила та процедури визнання результатів у неформальній освіті, та здобутих під час навчання у вітчизняних та закордонних закладах освіти. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, урахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 3 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Для досягнення ПРН ЗВО використовує форми і методи навчання та викладання, що визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському НУС» <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>. За результатами зустрічі з учасниками освітнього процесу можна зробити висновок, що перевага надається індивідуальній роботі та самостійним завданням. Академічна свобода здобувачів вищої освіти реалізуються через вільний вибір наукового керівника (керівників), тематики наукового дослідження та вільний вибір вибіркових дисциплін. Наприклад аспірант Черниш Віталій Іванович пише дисертаційну роботу під керівництвом д.с.-г. н. професора Шлапака В.П. та під керівництвом д. геог. н., професора Кисельова Ю.О. Студентоцентрований підхід полягає в тому, що основні форми і методи навчання обираються відповідно до змісту освітніх компонентів, застосовуються кращі практики викладання. Це дозволяє оптимально формувати компетентності і досягати ПРН. У межах ОП студентоцентрований підхід та принципи академічної свободи реалізуються в тому числі через вибірку компоненту, яка становить 15 кредитів ЄКТС, залучення здобувачів освіти до формування освітніх програм, налагодження зворотного зв'язку з аспірантами завдяки опитуванню <https://mon.udau.edu.ua/ua/anketuvannya/zvitnist-po-anketuvannyu.html>. Під час співбесіди з НПП та здобувачами було з'ясовано, що всі члени освітнього процесу мають свободу висловлювати свої пропозиції щодо організації навчального простору. Методи навчання і викладання на ОНП дозволяють реалізувати принципи академічної свободи. Анонімне опитування здобувачів показало високий відсоток задоволеності обраною ОНП та навчанням в даному ЗВО. Серед побажань, висловлених здобувачами під час зустрічі, було поглиблення рівня практичної підготовки з використанням геоінформаційних систем і технологій, на що доцільно звернути більшу увагу в подальшому. Відповідно до наказу МОН №406 від 16.03.20 р. «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» навчання проводилося дистанційно з використанням інтернет-платформи Moodle, а також зі застосуванням сучасних засобів комунікації.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформацію щодо змісту та організації усього освітнього процесу здобувачі вищої освіти можуть отримати на сайті кафедри лісового господарства <https://forestry.udau.edu.ua/> розділ «Аспірантура», де також розміщені ОНП <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti/osvitno-naukova-programa-tretogo-rivnya-vishhoi-osviti.html> та НП 2020 <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti/navchalni-plani.html>. Порядок та критерії оцінювання у межах окремих освітніх компонентів містяться в силабусах навчальних дисциплін <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti/silabus-navchalnih-disciplin.html> Здобувачам дані документи зрозумілі та потрібні для ознайомлення з політикою кожної дисципліни. Інформація про форми проміжного і підсумкового контролю, порядок проведення контрольних заходів надається викладачем на початку вивчення дисципліни. При виборі дисциплін варіативної компоненти здобувачі можуть ознайомитись з силабусами, що представлені на кафедрі у вільному доступі. Також аспіранти мають можливість скористатися каталогом вибіркових дисциплін <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti/katalog-elektivnih-vibirкових-disciplin.html> За результатами зустрічей з аспірантами було встановлено, що їм своєчасно та в доступній формі надається інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання; дана інформація є зрозумілою для здобувачів освіти. Здобувачі підтвердили про систему інформування вибіркового блоку дисциплін у ЗВО. В університеті один раз в семестр проводяться анкетування, в яких з'ясовується рівень задоволеності здобувачів організацією навчально-наукового процесу, якістю освітньої і наукової складових ОНП <https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=x4A2fJgrv0mkj59TiiIN-cxXcwS84f9Eva->

oD7SY7SZURTRMSUY3NIREOTcxRjFRQjRMTVVCQINDQS4u . Ознайомитись з результатами опитувань та анкетами можна у розділі «Відділ моніторингу якості освіти в Уманському НУС» <https://mon.udau.edu.ua/ua/anketuvannya/zvitnist-po-anketuvannyu.html> Вцілому здобувачі задоволені якістю викладання в ЗВО. Курси, які читають викладачі кафедри лісового господарства, розміщені в системі Moodle (<https://moodle.udau.edu.ua/?lang=uk>), де вони регулярно оновлюються та поповнюються новим матеріалом (Зустріч_Обговорення документації). На сайті кафедри розміщені методичні рекомендації дисциплін <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/navchalno-metodichne-zabezpechennya1.html> Експерти під час спілкування з аспірантами переконались, що система інформування працює достатньо ефективно. ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти за програмою, що акредитується, до відповідних інформаційних і матеріальних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Викладачі проводять наукові дослідження та мають наукові публікації в контексті змісту освітніх компонентів за ОНП <https://forestry.udau.edu.ua/ua/nauka-ta-innovacii/osnovni-naukovi-praci-kafedri.html>. Здобувачі вищої освіти та викладачі не обмежені у виборі та методах реалізації власних наукових інтересів. Результати дисертаційних досліджень аспірантів висвітлюються на наукових конференціях Міжнародна науково-практична конференція - Кафедра лісового господарства (udau.edu.ua) Контроль за виконанням індивідуального плану роботи аспіранта здійснює профільна кафедра шляхом атестації (витяг №1 від 27.08. 2019) <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/vityag-27.08.2019.jpg>. Здобувачі залучені до реалізації наукових тем кафедри <https://forestry.udau.edu.ua/ua/nauka-ta-innovacii/temi-naukovih-doslidzen-aspirantiv.html>. Під час інтерв'ювання з'ясовано, що нпн та аспіранти приймають участь науково-дослідницькому проєкті «Оптимізація використання природного і ресурсного потенціалу агроєкосистем Правобережного Лісостепу України» (0116U003207) та наукових роботах за договором з НПП «Кармелюкове Поділля». Під час аналізу наданих ЗВО матеріалів і онлайн зустрічей у фокус-групах було підтверджено поєднання навчання і досліджень здобувачів освіти при проведенні дослідницьких робіт на базі університету <https://forestry.udau.edu.ua/ua/navchannya/bilogrudivskij-lis-navchalno-virobnichij-viddil-umanskogo-nacionalnogo-universitetu-sadivnictva.html> (Білогрудівський ліс: навчально-виробничий відділ Уманського НУС). На кафедрі лісового господарства функціонує науковий гурток студентів до роботи якого долучаються аспіранти <https://forestry.udau.edu.ua/ua/nauka-ta-innovacii/naukovi-gurtki.html>. Навчально-методичним забезпеченням дисциплін розміщені на дистанційній платформі Moodle. Освітні компоненти спроектовані на отримання нових знань з методології і методів наукових досліджень, що аспірант може використовувати при написанні дисертаційної роботи. У розмові зі аспірантами було встановлено, що більше чим 2/3 часу – це самостійне опанування освітніх компонентів. Але даний розподіл засвоєння ОК для них зручний. В ЗВО створено універсальний електронний розклад, який покращує планування навчальної роботи здобувачів. <http://mkr.udau.edu.ua/> Крім того, до навчального процесу долучаються професіонали практики, зокрема доцент НЛТУ Василь Заячук <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/on-lajn-zustrich-z-profesorom-vasilem-zayachukom.html>, ст. наук. співр., д. с.-г. н. Ярослав Фучило <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/on-lajn-lekciya-z-disciplini-suchasni-metodi-vidtvorennya-lisovih-nasadzhen.html> Загалом ОНП сприяє не лише набуттю теоретичних знань та практичних навичок і умінь, але й забезпечує можливість реалізації аспірантами власного наукового потенціалу. Також періодично за консультацією працівники та аспіранти кафедри звертаються до головного лісничого ДП Уманське ЛГ к. с.-г. н. Гусака Анатолія Юрійовича (Зустріч 5)

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

НПП постійно долучаються до оновлення змісту освіти та освітнього контенту з урахуванням специфіки власних наукових розробок. Періодичний перегляд і оновлення змісту ОНП регламентують Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УНУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-metodichne-zabezpechennya-vid-08-10-2020.pdf>, Положенням про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському НУС <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-metodichne-zabezpechennya-vid-08-10-2020.pdf>, Положення про порядок розробки, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми в Уманському НУС. Під час зустрічі з НПП підтверджено виконання науково-дослідних тем, результати яких в подальшому включаються до освітніх компонентів ОНП та публікуються у наукових статтях. Зміст дисциплін оновлюють та корегують викладачі у відповідності до здійснених ними самостійно або у співпраці зі стейкхолдерами наукових досліджень. Освітні компоненти ОНП обов'язково переглядаються двічі на рік. Під час роботи у фокус-групах з академічним персоналом було встановлено, що на кафедрі лісового господарства проводяться науково-методичні семінари на які запрошуються роботодавці та здобувачі для обговорення проблем лісової галузі та наукових досліджень. Зокрема, як зазначив гарант в ОНП були введені нові освітні компоненти на основі наукових досягнень та сучасних практик у сфері щеплення дуба звичайного в плантаційних культурах «Селекція лісових культур» та дисципліна, яка дотична до тематик кафедри «Аналітичні методи досліджень лісових екосистем». При оновленні змісту ОНП, навчальних планів та окремих дисциплін активну участь в обговоренні беруть усі учасники освітнього процесу. Зміни до структуро-логічної схеми ОНП «Лісового господарства» 2021 року були внесені за ініціативою здобувачки Зворської Н.В. Вона запропонувала ввести дві нові дисципліни «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів» «Педагогіка і методи навчання у вищій школі»

<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/dokumenty/proekty/onp-205-doktor-filosofii-proekt.pdf> (ст.12). Під час інтерв'ю нпш висловили побажання щодо підвищення практичної спрямованості освітніх компонентів згідно з сучасними вимогами, зокрема це стосується викладання фахових ОК іноземною мовою (Зустріч 4)

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Відділ міжнародного співробітництва координує процеси інтернаціоналізації діяльності ЗВО та можливості мобільності учасників освітнього процесу <https://foreign.udau.edu.ua/> який діє на підставі Положення <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/polozhennya/Polozhennya-pro-centr-mizhnar.-osviti-ta-spiivpraci.pdf>. ЗВО має 19 договорів про співпрацю із закордонними партнерами <https://foreign.udau.edu.ua/ua/prokafedru/abiturientu.html>. Здобувачі Університету мають можливість проходити стажування за кордоном на сучасних підприємствах і організаціях сільськогосподарської галузі провідних країн світу згідно Положення про академічну мобільність студентів УНУС <https://foreign.udau.edu.ua/ua/erazmus.html>. Аспірати ОНП не приймали участь в академічній мобільності, але про таку можливість обізнані. Також студенти можуть отримати гранти та пройти наукові стажування <https://foreign.udau.edu.ua/ua/studentu/granti-ta-naukovi-stazhuvannya.html>. У процесі роботи фокус-групи з адміністративним персоналом було з'ясовано, що УНУС є партнером програми ERASMUS+ <https://foreign.udau.edu.ua/ua/erazmus.html>. До карантинних обмежень в Україні ЗВО активно проводив зустрічі з іноземними студентами та викладачами. Наприклад, 16 травня 2017 року в Уманському НУС відбувся Північноєвропейський регіональний з'їзд студентів-лісників та Міжнародна науково-практична конференція «Північноєвропейський регіональний з'їзд студентів-лісників: багатофункціональне використання лісу» (Northern European Regional Meeting, NERM 2017). В з'їзді взяло участь 72 особи студентів-лісників, в тому числі 39 учасників із 13 країн світу (Туреччини, Словенії, Німеччини, Латвії, Естонії, Канади, Грузії, Чехії, Данії, Фінляндії, Словаччини, Греції, України). <https://www.udau.edu.ua/ua/news/pivnichnoyeuropejskij-regionalnij-zyizd-studentiv-lisnikiv-bagatofunkczio> Гарант ОНП 205 Лісове господарство вважає, такі зібрання є надзвичайно важливими для обговорення регіональних тем та тенденцій, а також для сприяння єдності та ефективності роботи Міжнародної асоціації студентів-лісників (IFSA) в регіонах. Викладачі, які задіяні до реалізації ОП "Лісове господарство" (Шлапак В. П., Іщук Г.П., Коваль С.А., Остапчук О.С), проводять зустрічі з науковцями інших країн, наприклад науковцями Мічиганського державного університету <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/zustrich-z-amerikanskimi-naukovsuyami-michiganskogo-derzhavnogo-universitetu.html> та обговорюють актуальні проблеми лісового господарства. За період дії ОНП практики участі здобувачів в міжнародній академічній мобільності не було. Однак, через відділ міжнародного співробітництва, здобувачі інформовані, вважають свою обізнаність достатньою і планують найближчим часом реалізувати такі можливості

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

До сильних сторін слід віднести: проведення лекцій професіоналами практиками та експертами галузі. Результати наукових досліджень здобувачів систематично публікуються у вітчизняних і зарубіжних наукових виданнях, в т.ч. виданнях Уманського НУС. В університеті є чітка система організації міжнародної співпраці, застосовано інноваційний підхід до забезпечення освітнього процесу з використанням сучасних інтернет-платформ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкими сторонами ОП у контексті Критерію 4 є наступне: недостатня поінформованість та організаційно-методичний супровід здобувачів вищої освіти в питаннях міжнародної співпраці, стажування, участі в програмах обміну, міжнародних наукових проектах. Рекомендується збільшити кількість аудиторних годин для аспірантів денної форми навчання, періодично оновлювати перелік вибіркового дисциплін з врахуванням наукових досліджень аспірантів; посилити навчання та викладання методами, що сприяють розвитку креативності, критичного мислення тощо, оскільки вони додатково сприятимуть розвитку soft skills, які є затребуваними на ринку праці; в силабусах навчальних дисциплін, вчасно оновлювати перелік рекомендованої літератури.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Програма в цілому відповідає вимогам критерію. Окремі слабкі сторони ОНП не є принциповими. Зважаючи на наведені сильні сторони (залучення -професіоналів практиків, до навчально процесу, отримання консультацій від головного лісничого ДП Уманське лісове господарство, як стейкхолдера ОНП, наявність зручного електронного розкладу для здобувачів вищої освіти, можливість отримувати гранти та пройти наукове стажування), а також рекомендації щодо удосконалення ОНП у контексті Критерію 4, ЕГ дійшла висновку, що ОНП 205 Лісове господарство відповідає рівню В за цим критерієм.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні вимоги щодо контрольних заходів та системи оцінювання описані у відповідному розділі “Положення про організацію освітнього процесу” <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf> та “Положення про академічну успішність” <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-akademichnu-uspishnist-08-10-2020.pdf>. Критерії оцінювання та форми контрольних заходів за кожною освітньою компонентою ОНП доводяться до здобувачів через силабуси, робочі програми та безпосередньо перед початком навчання. Форми підсумкової атестації здобувачів визначені ОНП, а актуальна процедура деталізована в “Положенні про атестацію здобувачів ступеню доктора філософії” http://znau.edu.ua/images/public_document/2020/Положення%20про%20атестацію%20докторів%20філософії.pdf. Під час інтерв'ювання НПП та здобувачів вищої освіти було з'ясовано, що на початку вивчення усіх дисциплін ОНП викладачі доводять до відома здобувачів систему оцінювання, а також акцентують увагу здобувача на розміщенні лекційного матеріалу, практичних робіт, а також тестових завдань на сторінці дисципліни через «Особистий кабінет» в Навчальній платформі Moodle (<https://moodle.udau.edu.ua/login/index.php>). Також під час інтерв'ювання ЕГ встановила, що здобувачі використовували платформу Moodle під час дистанційного навчання, в період карантинних умов. Порядок ліквідації академічних заборгованостей визначені в Порядку про академічну успішність в УНУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-akademichnu-uspishnist-08-10-2020.pdf>). Форма атестації освітньої складової - виконання здобувачем навчального плану у повному обсязі, а наукової - публічний захист дисертації. Як особливо ефективну форму інформування ЕГ відмітила силабуси (<https://mon.udau.edu.ua/assets/files/anketi/zvit-po-anketuvannuu-zdobuvachiv-vishhoi-osviti-unus-2020.pdf>). Проміжна атестація здобувачів відбувається у формі звіту щороку (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/vityag-27.08.2019.jpg>) і регламентується “Положенням про індивідуальний навчальний план” <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/education/Polozhennya-pro-iNPS.pdf> http://znau.edu.ua/images/public_document/2020/Положення%20про%20атестацію%20докторів%20філософії.pdf. Звітування і обговорення навчальних і наукових здобутків відбувається на розширених засіданнях кафедри за присутності здобувачів, гаранта ОНП (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/vityag-27.08.2019.jpg>). Здобувачі добре обізнані про сучасні вимоги до підсумкової атестації ОНП. Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили, що для них критерії оцінювання загалом є чіткими та зрозумілими. Інформація про форми контрольних заходів та терміни атестації здобувачів оприлюднена на сайті УНУС (<https://fls.udau.edu.ua/ua/naukova-robota/rozklad-ekzameniv1.html>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти третього рівня за спеціальністю відсутній. ОНП передбачає, що атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. В Уманському національному університеті садівництва 18 травня 2021 року відбулось засідання спеціалізованої вченої ради ДФ 74.844.006 з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Шпак Ніни Петрівни на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство зі спеціальності 205 «Лісове господарство» відповідно до наказу МОН України за № 342 від 19.03.2021 р. (forestry.udau.edu.ua/ua/novini/zahist-disertacii-na-zdobuttya-stupenya-doktora-filosofii-zi-specialnosti-2005-lisove-gospodarstvo.html). Тема дисертаційної роботи: «Лісівничо-екологічні особливості поширення та поновлення берези лікарської (Sorbus torminalis L. Crants) в насадженнях Південно-Подільського Лісостепу України». Науковий керівник – Шлапак Володимир Петрович, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри лісового господарства Уманського національного університету садівництва. Дисертаційні роботи аспірантів обов'язково мають пройти перевірку на академічний плагіат за допомогою спеціалізованого сервісу Unichек та бути оприлюднені на вебсайті Уманського національного університету садівництва. Відповідно до «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/education/Polozhennya-pro-iNPS.pdf>) проміжна атестація полягає у тому, що аспіранти систематично звітують про хід виконання індивідуального плану; результати діяльності аспірантів заслуховуються на засіданні кафедри та Вченої ради факультету лісового і садово-паркового господарства (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/vityag-27.08.2019.jpg>). Контроль за виконанням індивідуального плану відповідно до Положення про організацію

освітнього процесу (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>) здійснює науковий керівник та відділ аспірантури та докторантури УНУС. Експертна група ознайомила з індивідуальними планами аспірантів. Протоколів засідань відділу і вченої ради, на яких було заслухано звіти аспірантів, не було представлено. Під час роботи ЕГ встановлено, що у більшості аспірантів випускних курсів відсутні статті у зарубіжних періодичних наукових виданнях інших держав.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Заходи семестрового підсумкового контролю для аспірантів проводяться традиційними методами шляхом опитування чи написання письмових робіт або шляхом складання тестів. Також здобувачі мають право на апеляцію, якщо не згодні з результатами оцінювання, що регламентується Положенням про апеляцію здобувачів вищої освіти щодо оцінки, отриманої під час підсумкового семестрового контролю в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-apelyaciyu.pdf>). Приклади застосування відповідних процедур на ОНП наразі відсутні. Порядок повторного проходження контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про академічну успішність в Уманському національному університеті садівництва ліквідації (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-akademichnu-uspishnist-08-10-2020.pdf>). Здобувачам освітньо-наукової програми, які мають з дисципліни оцінку «не зараховано», одержали на екзамені від 35 до 59 балів (незадовільно з можливістю повторного складання), були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється під час канікул до початку наступного семестру ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості. Графік ліквідації здобувачами академічної заборгованості має бути вчасно складений деканатами і доведений до відома НПП, які братимуть участь у цій процедурі, та узгоджений з графіком їхніх відпусток. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз НПП, другий - комісії, яка створюється деканом факультету. Оцінка, отримана здобувачем у результаті другого перескладання екзамену, є остаточною. Під час інтерв'ювання викладачів та здобувачів експертною групою встановлено, що на ОНП не було конкретних випадків вирішення конфліктних ситуацій та оскарження результатів контролю знань. Проте ці процедури є документально врегульованими.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності. У своїй діяльності наукові керівники та аспіранти керуються прийнятими в Уманському національному університеті садівництва Положенням Про систему запобігання та виявлення академічного Плагіату серед здобувачів вищої освіти в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/plagiat.pdf>). Працює практика перевірки усіх методичних та наукових праць на антиплагіат з використанням внутрішніх сервісів університету. Оскільки основні публікації наукових керівників останніми роками виходять у виданнях, що включені до науково-метричних баз Scopus та Web of Science, більшість з цих видань здійснюють обов'язкову додаткову перевірку на антиплагіат. Із документами про академічну доброчесність можна ознайомитись на головній сторінці веб-сайту Уманському національному університеті садівництва за посиланням (<https://science.udau.edu.ua/ua/normativna-baza.html>). Опитування здобувачів підтвердили присутність в університеті довіри та підтримки, заснованих на принципах академічної доброчесності. У ЗВО проводиться систематична перевірка кваліфікаційних робіт на академічний плагіат за допомогою сервісу Unicheck, який інтегрований у систему Moodle.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

В ЗВО регламентовані чіткі правила проведення контрольних заходів з дотриманням принципів академічної доброчесності. Також сформована система забезпечення академічної доброчесності під час реалізації освітньої програми. Діють в Уманському національному університеті садівництва організаційні та технічні засоби запобігання академічному плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкою стороною ОНП є те, що здобувачами академічна доброчесність сприймається вузько, як неприпустимість плагіату. Варто рекомендувати ЗВО провести роботу щодо розширення сприйняття академічної доброчесності як культури нульової терпимості не тільки до плагіату, але й до фабрикації та фальсифікації результатів досліджень. Окрім того, доцільно було б загрузити на платформу Moodle до кожної освітньої компоненти, як нормативної, так і вибіркової тестовий контроль знань.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Експертна група під час інтерв'ювання здобувачів ОНП встановила, що контрольні заходи та критерії їх оцінювання чіткі, зрозумілі та доводяться заздалегідь до учасників освітнього процесу. Щороку аспіранти звітують про хід виконання індивідуального плану. Уманський національний університет садівництва забезпечує імплементацію системи академічної доброчесності через автоматичну перевірку робіт на наявність академічного плагіату програмним продуктом Unicheck. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, урахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 5 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ провела аналіз відомостей про самооцінювання та матеріалів відкритого доступу у мережі Інтернет, а також провела інтерв'ювання гаранта ОНП, академічного персоналу за ОНП та представників структурних підрозділів. Аналіз показав, що НПП відповідають освітнім компонентам, які вони забезпечують (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/vidpovidi/17-samoanaliz-yamchuk.pdf>; <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/vidpovidi/samoanaliz-poberezhcya-i.i..pdf>; <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/vidpovidi/samoanaliz-2021-1.pdf>). Академічна кваліфікація викладачів підтверджується їх базовою освітою, науковою спеціальністю, вченим званням, а також науковими публікаціями у фахових виданнях, в тому числі представлених у наукометричних системах Scopus/WoS. Професійна кваліфікація підтверджується виконанням пунктів ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/sertifikati.pdf>). Під час спілкування з гарантом та НПП ЕГ отримала інформацію, що більшість викладачів, в т.ч. наукові керівники аспірантів та члени групи забезпечення спеціальності, можуть підтвердити свою академічну кваліфікацію науковими публікаціями, а професійну кваліфікацію – відповідними сертифікатами та свідоцтвами про стажування і підвищення кваліфікації (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/sertifikati.pdf>). В результаті проведених з НПП інтерв'ю та аналізу наданих членам ЕГ матеріалів виявлено, що викладачі, які забезпечують реалізацію ОП та ПРН, мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію, здійснюють необхідну роботу з навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів, публікують результати наукової діяльності в фахових виданнях тощо. У ході експертизи ЕГ гарантом надана інформація щодо перспектив формування разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії (18 травня 2021 року відбувся захист відбулось засідання спеціалізованої вченої ради ДФ 74.844.006 Уманського національного університету садівництва з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Шпак Ніни Петрівни на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство зі спеціальності 205 Лісове господарство відповідно до наказу МОН України за № 342 від 19.03.2021 р. <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/zahist-disertacii-na-zdobuttya-stupenya-doktora-filosofii-zi-specialnosti-2005-lisove-gospodarstvo.html>) показує наявний потенціал та цілеспрямовану роботу закладу в цьому напрямку.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів проводиться на підставі Положення про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва

(<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-onkursnogo-vidboru-na-zamishhennya-vakantniz-posad-npp.pdf>); «Про атестацію педагогічних працівників» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2017/Polozhennya-pro-atestaciyu.pdf>); Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2017/111.pdf>). Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими. Аналіз цього документу та результати співбесід з фокус-групами академічного персоналу та представників допоміжних підрозділів ЗВО свідчать про те, що конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, рівності, прозорості, гласності, незалежності, законності, об'єктивності, колегіальності прийняття рішень, неупередженого ставлення до кандидатів тощо. Конкурс на заміщення вакантної посади оголошується наказом ректора Університету. Повідомлення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення публікуються у засобах масової інформації та на веб-сайті Університету. Кандидатури претендентів попередньо обговорюються на засіданні кафедри. На зустрічах з керівництвом ЗВО, представниками допоміжних структурних підрозділів, а також НПП, було підтверджено врахування рівня професіоналізму викладачів під час конкурсного відбору. Висновки кафедри про професійні та особистісні якості претендентів затверджуються відкритим або таємним голосуванням та передаються до експертно-кваліфікаційної комісії разом з окремими висновками учасників засідання, які викладені в письмовій формі. ЕГ вважає, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОНП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час організації та реалізації освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва за ОНП «Лісове господарство» враховує думку роботодавців щодо необхідних компетенцій випускника на ринку праці і забезпечується їх участь у освітньому процесі. Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу відбувається у такий спосіб: участь у розробці ОНП (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacij/vidpovidi/6.protokoli-zasidan-robochoi-grupi-shhodo-pereglyadu-op.pdf>), навчальних планів, рецензування ОНП (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti/recenzii-vidguki.html>), спільна робота над науково-прикладними проектами, проведення бесід і відкритих лекцій, майстер-класів шкіл-семінарів на безоплатній основі. Кооперація й укладання договорів про наукове співробітництво з провідними навчальними, науково-дослідними установами, науково-виробничими об'єднаннями й іншими установами та підприємствами України і зарубіжжя є одним з пріоритетних напрямів розвитку Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Osnovni-napryami-rozvitku-Umanskogonacionalnogo-universitetu-sadivnictva-na-2016-2020-rr.pdf>). Кафедра лісового господарства заключила договори з іншими навчальними закладами України про спільне проведення досліджень (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/navchannya/dogovori-pro-spivpracyu.html>). Кафедра лісового господарства, яка здійснює підготовку за ОНП «Лісове господарство» має давні і плідні стосунки з потенційним роботодавцем – НПП Кармелюкове Поділля. Так професор Шлапак В.П. був керівником наукової роботи за договором з НПП «Кармелюкове Поділля» (№ 3/17 від 27.03.2017 року; №8/18 від 14.06.2018 року; №21 від 06.05.2019 року; №27 від 10.12.2020 року) (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacij/vidpovidi/14.informaciya-pro-spivpracyu-iz-robotodavcyami.pdf>). Для проведення лекційних і практичних занять за освітньою програмою 205 «Лісове господарство» залучають потенційних роботодавців, які є професіоналами-практиками (лісничі, помічники лісничих, майстри лісу, директори лісгоспів тощо). Під час інтерв'ювання роботодавці підтвердили інформацію щодо їх участі в організації та реалізації освітнього процесу на ОНП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В ході експертизи було з'ясовано, що до аудиторних занять ЗВО іноді залучає професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Заняття були як аудиторні, так і виїзні на виробництво (ДП «Уманське лісове господарство» і ДП «Звенигородське лісове господарство»). Так, на занятті з дисципліни «Глобальні проблеми дослідження в лісовому господарстві» лекцію читав доцент кафедри ботаніки, деревинознавства і недеревних ресурсів лісу НЛТУ України к. с.-г. н. Заячук Василь Яремович на тему: «Удосконалення систематичних знань щодо сучасних методів проведення досліджень в області лісового господарства» (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/on-lajn-zustrich-z-profesorom-vasilem-zayachukom.html>). А на одне із занять із дисципліни «Сучасні методи відтворення лісових насаджень» був запрошений завідувач кафедри лісівництва та захисту лісу Малинського лісотехнічного коледжу МОН України, ст. наук. співр., д. с.-г. н., який прочитав лекцію на тему: «Сучасна парадигма розширеного відтворення лісових ресурсів» (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/on-lajn-lekciya-z-disciplini-suchasni-metodi-vidtvorennya-lisovih-nasadzhen.html>). Також періодично за консультацією працівники та аспіранти кафедри звертаються до головного лісничого ДП Уманське лісове господарство к. с.-г. н. Гусака Анатолія Юрійовича.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Уманський національний університет садівництва сприяє професійному розвитку викладачів переважно через співпрацю із іншими організаціями (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/navchannya/dogovori-pro-spiivpracyu.html>). Положення «Про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва» (https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-pidvishhennya-kvalifikacii-prumanskogo-nus_2019.pdf). Організація та координація підвищення кваліфікації та стажування НПП здійснюється керівниками структурних підрозділів. Відділ моніторингу якості освіти Уманського НУС формує зведений план підвищення кваліфікації НПП університету на навчальний рік (<https://mon.udau.edu.ua/ua/vikladachu/plan-pidvishhennya-kvalifikacii.html>), який затверджується ректором. Також періодично проводяться вебінари для викладачів (<https://mon.udau.edu.ua/ua/novini/pidvishhuemovikladacku-majsternist.html>). Щорічно проводиться рейтингове оцінювання ефективності роботи (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2017/111.pdf>). Наприклад лише за 2018-2020 роки викладачами кафедри лісового господарства опубліковано: 36 фахових статей, з них – 12, що цитуються у наукометричних базах Scopus та Web of science; 2 патенти; 1 навчальний посібник та 1 монографію (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/nauka-ta-innovacii/osnovni-naukovi-praci-kafedri.html>). Викладачі кафедри лісового господарства, яка забезпечує ОНП «Лісове господарство» Іващенко Ірина та Остапчук Олександр пройшли курси з вивчення англійської мови, а також отримали сертифікати рівня володіння іноземної мови B2 (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/sertifikati-v2.pdf>). Викладачі кафедри приймають участь у міжнародних конференціях, семінарах, що підтверджується отриманими дипломами та сертифікатами (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/sertifikati.pdf>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Під час інтерв'ювання з керівництвом та НПП експерти могли пересвідчитися, що в університеті практикується як моральне, так і фінансове стимулювання розвитку викладацької діяльності. Виплачуються надбавки за наукові ступені та звання, стаж науково-педагогічної роботи, зокрема для підвищення якості педагогічної роботи передбачено максимальні надбавки до посадових окладів. Це регламентується Положенням Про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам Уманського національного університету садівництва за сумлінну працю, зразкове виконання посадових обов'язків (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/polozhennya/Polozh-pro-grosh-vinagor--ped-prac-UNUS.pdf>); та «Про преміювання працівників Уманського національного університету садівництва» - додаток 1 колективного договору між трудовим колективом та адміністрацією Уманського національного університету садівництва на 2020 – 2022 роки (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/koldogov-2020-2022.pdf>). Під час інтерв'ювання ЕГ отримала витяги з наказів про преміювання викладачів кафедри лісового господарства Уманського національного університету садівництва, а саме Шлапака В.П., Іщук Г.П., Божора О.М. та інші отримали премії у вигляді грошової нагороди (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/vityagi-z-nakazu.pdf>). НПП який забезпечує нагороджуються почесними грамотами від ректора університету, органів місцевого самоврядування, профільних департаментів, професійних об'єднань науковців, Міністерства освіти і науки України, що дозволяє формувати систему заохочень викладачів нематеріального характеру. Під час спілкування експерта група пересвідчилася, що система стимулювання розвитку викладацької майстерності у ЗВО функціонує.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Науково-педагогічні працівники, які викладають на ОНП, загалом мають відповідну освітньому компоненту кваліфікацію, науковий ступінь (вчене звання), досвід науково-педагогічної діяльності, наукові публікації, які відповідають сфері освітнього компоненту, пройшли підвищення кваліфікації за останні п'ять років, як в Україні, так і за кордоном. Роботодавці підтвердили їх періодичне залучення до освітнього процесу, та готовність і надалі працювати в цьому напрямку, частково поєднуючи навчальну складову з науковою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкою стороною кадрової політики ЗВО є недостатньо налагоджена співпраця з отриманням мовних сертифікатів викладачами кафедри. Експертна група радить ЗВО покращити роботу зі стимулювання НПП щодо отримання мовних сертифікатів рівня не нижче B2.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Експертна група встановила, що НПП, які забезпечують ОНП “Лісове господарство” мають достатній рівень кваліфікації щодо дисциплін, викладання яких забезпечують, приймають участь у науково-дослідній роботі, постійно вдосконалюють свою педагогічну майстерність, а призначення наукових керівників обґрунтоване. Встановлено, що академічна та професійна кваліфікація викладачів загалом відповідає цілям та програмним результатам навчання. Процедура конкурсного добору є прозорою, зрозумілою, відповідає чинному законодавству та здійснюється з урахуванням рівня професіоналізму та спроможності забезпечити викладання відповідно цілей ОНП. До освітнього процесу залучені роботодавці, які мають авторитет в лісовій галузі регіону. ЗВО застосовує дієві механізми професійного розвитку викладачів та підвищення їх рівня викладацької майстерності. Загалом Критерій 6 відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз матеріально-технічної бази свідчить про задовільний рівень забезпечення освітньо-наукової програми, а саме наявності комп'ютерних класів, навчально-виробничого відділу “Білогрудівський ліс” (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/navchannya/bilogrudivskij-lis-navchalno-virobnichij-viddil-umanskogo-nacionalnogo-universitetu-sadivnictva.html>), дистанційної системи Moodle (<https://moodle.udau.edu.ua/?lang=uk>), університетського сховища (<http://lib.udau.edu.ua/?locale=uk>), мультимедійних проекторів, наукової бібліотеки з читальним залом та електронними ресурсами (<https://library.udau.edu.ua/>), а також незначної кількості обладнання та устаткування для проведення наукових досліджень (мірні вилки, висотоміри тощо). Здобувачі забезпечені гуртожитками з належними умовами проживання. Під час інтерв'ювання НПП з'ясовано, що на кафедрі лісового господарства закуплене нове обладнання для проведення наукових досліджень (цифровий висотомір "HEC", віковий бурав Haglof та бусоль Suunto). Інтерв'ювання всіх зацікавлених сторін свідчить про вільний доступ до фахових публікацій Scopus та Web of Science, а також задовільне фінансове, матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення ОНП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії). Водночас ЕГ рекомендує розвивати міжнародну співпрацю, що дозволить виконувати спільні науково-дослідні проекти та сприятиме оновленню матеріально-технічних ресурсів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

УНУС в своєму складі має всі основні складові інфраструктури, інформаційні та інші ресурси, необхідні для освітньо-наукової діяльності за ОНП “Лісове господарство”: лабораторії із необхідним обладнанням, навчально-виробничий відділ “Білогрудівський ліс”, аудиторії для проведення лекційних занять, комп'ютери і мультимедійну техніку, бібліотеку тощо (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/materialno-tehnicna-baza.html>). ЗВО забезпечує безоплатний доступ НПП та здобувачів до навчальної і дослідницької інфраструктури, а також інформаційних ресурсів, що закріплено в статуті Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2019/STATUT-2019.pdf>). Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами та НПП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) отримано підтвердження про безоплатний доступ до університетської інфраструктури (лабораторних приміщень, спортивних залів, комп'ютерних класів тощо) та інформаційних ресурсів (wi-fi зони, електронних ресурсів бібліотеки, дистанційної системи навчання, навчальної літератури тощо) всіх зацікавлених сторін ОНП. Під час зустрічей ЕГ із здобувачами та НПП, учасники освітньо-наукового процесу підтвердили наявність безкоштовного доступу до матеріально-технічної бази та інформаційних ресурсів Інституту, включаючи доступ до баз Scopus і Web of Science.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час інтерв'ювання здобувачів ступеня доктора філософії з'ясовано, що освітнє середовище відповідає санітарно-гігієнічним нормам. На кафедрі лісового господарства ведеться журнал реєстрації інструктажів з охорони праці і безпеки життєдіяльності. Виховні заходи щодо запобігання вживанню алкогольних напоїв та наркотичних засобів проводяться відповідно до Статуту ЗВО (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2019/STATUT-2019.pdf>). Безпеки життєдіяльності та дотримання правил пожежної безпеки регулюється положенням «Про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці згідно НПАОП 0.00-4.12-05 Уманського національного університету садівництва».

(<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Poryadok-provedennya-navchannya-ta-perevirki-znan-z-OPpdf.pdf>). Отже, потреби та інтереси здобувачів ступеня доктора філософії враховано при формуванні безпечного для життя та здоров'я освітнього середовища.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ під час дистанційних зустрічей з фокус-групами здобувачів освіти та представниками студентського самоврядування встановила, що ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів освіти, яка регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в УНУС» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>). У ЗВО функціонує кабінет психологічної допомоги "Довіра", основним завданням якого є надання психологічної підтримки і допомоги, розширення можливостей для самопізнання та саморозвитку, надання інформації щодо психологічних питань та надання можливостей для отримання соціально-психологічних знань і вмій (<https://www.udau.edu.ua/ua/departments/viddili/psixologichna-sluzhba-universitetu/>). Соціальну підтримку здобувачів ОНП здійснює профспілковий комітет Уманського НУС (<https://www.udau.edu.ua/ua/departments/profspilkovij-komitet/>). В університеті діє дистанційна форма навчання, котра передбачає наявність доступу здобувача до навчально-методичного матеріалу в будь-який час (<https://moodle.udau.edu.ua/?lang=uk>). Комунікаційні послуги та соціальну підтримку здійснює також навчальний відділ (<https://www.udau.edu.ua/ua/departments/viddili/navchalno-metodichnij-viddil.html>). Центр міжнародної освіти та співпраці надає консультативні послуги та сприяє участі здобувачів в міжнародній мобільності та інтеграції у світовий науково-освітній простір (<https://foreign.udau.edu.ua/>). На сайті ЗВО для реалізації освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, здобувачам представлено необхідну інформацію <https://www.udau.edu.ua/>. Під час онлайн-зустрічі зі здобувачами ступеня доктора філософії встановлено, що освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка є безоплатною та конфіденційною.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО діє порядок надання допомоги особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам студентства (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2019/edu/poryadok-suprovodu.pdf>). Для осіб з особливими освітніми потребами доступне дистанційне методичне та інформаційне забезпечення навчального процесу (<https://moodle.udau.edu.ua/>, <http://lib.udau.edu.ua/?locale=uk>). Навчальні та навчально-культурні корпуси, гуртожитки та спортивні комплекси обладнано спеціальними пандусами і східцями з широкими дверима (<https://ects.udau.edu.ua/ua/informaciya-dlya-studentiv/mozhливosti-dlya-studentiv-z-osoblivimi-potrebami.html>). Експертною групою встановлено, що на ОНП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) особи з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика і процедура вирішення конфліктних ситуацій регламентується положенням «Про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації в Уманському національному університеті садівництва» (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-protidiyu-seksualnim-domagannjam.pdf>) та антикорупційною програмою Уманського НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2018/polozhennya/ANTIKORUPCIJA-PROGRAMA-UNUS.pdf>). Для оцінки корупційних ризиків у ЗВО діє комісія (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-pro-komisiyu-z-ocinki-korupcijnih-rizikiv-v-unus.pdf>). Положення охоплює всі основні складові конфліктних ситуацій, включаючи актуальну сьогодні проблеми корупції та сексуальних домагань. Положення передбачає створення комісії з врегулювання конфліктних ситуацій, політику запобігання конфліктним ситуаціям і моніторинг дотримання процедур з врегулювання конфліктних ситуацій. Процедури врегулювання конфліктних ситуацій чіткі та зрозумілі, зокрема зазначається два способи врегулювання конфліктів: адміністративний та педагогічний. У ході онлайн-зустрічі усі учасники освітнього процесу запевнили ЕГ, що випадків, пов'язаних із сексуальним домаганням, дискримінацією та корупцією під час реалізації освітньої програми не було зафіксовано. Таким чином, інтерв'ювання усіх учасників освітнього процесу за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) дозволяє стверджувати про чітку та зрозумілу політику і процедуру вирішення конфліктних ситуацій, що пов'язані з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією під час реалізації освітньо-наукової програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

До позитивних практик доцільно віднести наявність навчально-виробничого відділу "Білогрудівський ліс" та кабінету психологічної допомоги "Довіра", а також дистанційної системи навчання Moodle та наукової бібліотеки з електронними ресурсами. Виявлено чіткість і зрозумілість політики і процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендуємо розвивати міжнародну співпрацю націлену на виконання спільних науково-дослідних проєктів, які сприятимуть оновленню матеріально-технічних ресурсів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітньо-науковий процес реалізується при використанні комп'ютерної і мультимедійної техніки, багатотисячного бібліотечного фонду, лабораторій із необхідним обладнанням, стаціонарних дослідів та інших об'єктів дослідної мережі. УНУС забезпечує здобувачів місцями у гуртожитках і безкоштовним медичним обслуговуванням, створює умови для навчання осіб з особливими потребами. Розроблена нормативно-правова база щодо врегулювання конфліктних ситуацій і запобігання корупції. Рівень задоволеності освітнім середовищем, організаційною, освітньою, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою серед всіх заінтересованих сторін є задовільним. Проте, необхідно провести заходи з організації навчання та перебування у закладі людей з особливими потребами. Зважаючи на вищенаведене, ОНП за Критерієм 7 відповідає рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз: Загальна політика щодо розроблення, розгляду, затвердження та перегляду ОНП зафіксована у «Положенням про організацію освітнього процесу в Уманському НУС» <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>, «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському НУС» <https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/polozhennya-zyao.pdf> та «Положення про порядок проведення моніторингу і контролю якості освіт в Уманському НУС» <https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-monitoringu-i-kontrolyu-yakosti-osviti-2020-08-10-2020.pdf>. За дотримання і виконання цих процедур в ЗВО відповідають: проєктна група, кафедра лісового господарства, деканат, науково-методична комісія факультету, науково-методична рада університету, ректорат. Відділ моніторингу якості освіти регулює питання щодо забезпечення якості освіти, освітнього процесу, механізмів управління якістю освіти, академічної доброчесності <https://mon.udau.edu.ua/>. За результатами моніторингового опитування аспірантів і пропозицій стейкхолдерів здійснюється періодичний перегляд ОНП та навчального плану. Критеріями перегляду ОП є результати зворотного зв'язку із стейкхолдерами Університету: (здобувачами і роботодавцями), та прогнозування розвитку галузі і потреб суспільства. У процесі моніторингу ЗВО використовує регулярні опитування аспірантів щодо якості ОП, рівня їх задоволеності наповненням навчальних планів, а також опитування роботодавців стосовно якості ОНП та її освітніх компонентів тощо. (протокол №1 від 16.10.2018; №1 від 22.10.2019; №1 від 03.11.2020; №2 від 12.01.2021;) <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/vidpovidi/6.protokoli-zasidan-robochoi-grupi-shhodo-pereglyadu-op.pdf> Останній перегляд ОП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» освітньо-наукового рівня доктор філософії здійснювався в 2020 році з метою вдосконалення можливості формування індивідуальної траєкторії здобувача вищої освіти, що полягала в розширенні переліку спеціальних лісвничих освітніх компонентів. А саме, замінено дисципліну «Охорона праці за спеціальністю» на «Лісову селекцію». «Комп'ютерна обробка інформації» переведена до вибіркових дисциплін, а «Сучасні методи відтворення лісових насаджень» – до основних. Під час інтерв'ювання здобувачів освіти ЕГ отримала інформацію про те, що побажання та пропозиції здобувачів розглядаються та реалізуються. Інтерв'ювання роботодавців показало, що вони залучаються як зацікавлена сторона в процесі моніторингу та перегляду ОНП, надаючи відгуки і пропозиції, на підставі яких ЗВО робить відповідні зміни. Під час інтерв'ювання здобувачів, роботодавців, адміністративного персоналу та НПП було з'ясовано, що Університет дотримується процедур моніторингу, періодичного перегляду та затвердження ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Інтерв'ювання аспірантів і представників органів студентського самоврядування, ради молодих вчених з приводу їх практичного залучення до процесу перегляду ОП підтвердили факт, що зміст та програмні результати ОП обговорювались зі здобувачами. У ході зустрічей було з'ясовано, що представники органів студентського самоврядування входять до складу Вчених рад факультетів та Вченої ради університету, що підтверджує їх залучення до процедур забезпечення якості ОП. Аспіранти безпосередньо залучені до перегляду ОП та брали участь у засіданнях кафедри, робочої групи ОП, семінарах, на яких обговорювали й переглядали ОП та забезпечення її якості (протокол №1 від 16.10.2018; №1 від 22.10.2019; №1 від 03.11.2020; №2 від 12.01.2021). Також аспірант 3-го року навчання (протокол №1 від 22.10.2019) та аспірантка 1 року навчання (№2 від 12.01.2021) входять до робочої групи з перегляду ОП. На підтвердження фактів модернізації ОП здобувачі посилалися на зміни, що заплановані в проекті ОП 2021 р., де за пропозиціями здобувачів були введені нові обов'язкові навчальні дисципліни «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів», «Педагогіка і методи навчання у вищій школі» <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/dokumenti/proekti/onp-205-doktor-filosofii-proekt.pdf> (ст.12). Анонімне опитування Відділом моніторингу якості освіти та інтерв'ювання з членами ЕГ (Зустріч 5) показало, що аспіранти кафедри лісового господарства задоволені компонентами й якістю освіти. Під час спілкування ЕГ з аспірантами було виявлено їх побажання щодо посилення впровадження до навчального процесу ГіС технологій та сучасних комп'ютерних програм, що допоможе ефективніше виконувати наукові дослідження (Зустріч3)

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Аналіз документів, наданих ЗВО, та результати зустрічей з роботодавцями підтвердили, що роботодавці та ЗВО дійсно є партнерами у системі забезпечення якості ОП. Роботодавці залучені до формування та перегляду ОП, що підтверджується договорами та угодами про співпрацю. Університет організовує засідання та семінари з роботодавцями (протокол №1 від 16.10.2018; №1 від 22.10.2019; №1 від 03.11.2020; №2 від 12.01.2021) для обговорення ОП. У відкритому доступі знаходяться відгук головного наукового співробітника, доктора с.-г. наук, професора Я.Д. Фучила, директора інституту к. с.-г.н., члена –кореспондента Лісівничої академії наук О.І. Голубчака, директора ДП «Смілянське ЛГ» к. с.-г.н. Сегеди Ю.Ю., професора кафедри відтворення лісів та лісової меліорації НУБіП України доктор с.-г. наук, професора В.Ю. Юхновського <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti/recenzii-vidguki.html>. Зокрема, Я.Д. Фучило радить збільшити кількість годин з іноземної мови, що посилить для здобувачів співпрацю на міжнародному рівні. Проектною групою та гарантом дана пропозиція була врахована. Під час інтерв'ювання (зустріч 5) головний лісничий ДП Уманське лісове господарство к. с.-г. н. Гусак А. Ю. зауважив, що якісно проведена виробнича практика для здобувачів, які є потенційними аспірантами та виїзні практичні заняття, дають змогу сформувати дослідника, який розуміється на проблемах галузі. В УНУС Гусак А.Ю. долучається до проведення виїзних практичних занять та проводить консультування аспірантів в польових умовах. В.Ю. Юхновський радить враховувати в ОП методику раціонального ведення лісового господарства в наближених степових ґрунтово-кліматичних умовах, що відображено в ОК «Семінари за спеціальністю». На думку роботодавців, запропонована ОП дозволяє забезпечити сучасну та якісну підготовку фахівців в лісовій галузі, проте зазначено, що існує необхідність посилення вивчення іноземної мови та врахування екологічних проблем в лісовій галузі.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час інтерв'ювання представників сервісних підрозділів ЕГ отримала інформацію, що в Уманському НУС існує налагоджена система зв'язків з випускниками, яка включає в себе збір та аналіз інформації щодо їх професійної діяльності. В Університеті функціонує «Асоціація випускників та друзів Уманського національного університету садівництва». Ця організація дає можливість підтримувати зв'язки людям, які отримали освіту в університеті і працюють у різних галузях народного господарства України та за кордоном. (<https://www.udau.edu.ua/ua/alumni/asociazciya-vipusknikiv-ta-druziv-umanskogo-nus/>). Як зазначила голова асоціації випускників УНУС Ульянич О.І. щорічно, в останню суботу червня, відбуваються зустрічі випускників, під час яких проводиться опитування щодо їх працевлаштування та ставляться відмітки в журналі реєстрації (Зустріч 5) <https://www.udau.edu.ua/ua/news/tradicijna-zustrich-z-yunistyu.html>. Також до проектної групи ОП «Лісове господарство» включена випускниця в якості стейкхолдера Миколаєнко І.І. (протокол № 1 від 22.10.2019). Здобувачі освітньо-наукового рівня доктор філософії, які навчалися за освітньою програмою за спеціальністю 205 «Лісове господарство», після закінчення ЗВО викладають в Уманському НУС, інших вузах і коледжах, займають керівні посади в лісгоспах. Зокрема, випускниця та член проектної групи ОП 205 Лісове господарство Миколаєнко І.І. працює доцентом кафедри біології та методики її викладання в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; аспірант заочної форми та випускник ОС «Магістр» ОП 205 «Лісове господарство» Савченко О.М. директор ДП «Ананьївське ЛГ».

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ під час дистанційного акредитаційного процесу переконалась, що система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОНП, освітній діяльності в цілому. Відділ моніторингу якості освіти в Уманському НУС аналізує зауваження акредитаційних експертів в ЗВО й на основі цього розміщує на веб сайті загальні рекомендації для відділів і підрозділів Уманського НУС та гарантів освітніх програм щодо врахування зауважень акредитаційних експертів (протоколу № 6 засідання Вченої ради від 27.04. 2021) https://mon.udau.edu.ua/assets/files/ekspertizi/2021/analiz-zauvazhen-po-akreditacijah_2020-r.pdf та перевіряє як структурні підрозділи та гаранті ОП відреагували рекомендації <https://mon.udau.edu.ua/assets/files/ekspertizi/vrahuvannya-zauvazhen-ger-do-akreditacij-2019-za-zvitami-viddiliv.pdf> Також під час дистанційної зустрічі з аспірантами ЕГ переконалась, що здобувачі освіти даної ОНП в цілому задоволені ОНП. Аспіранти під час інтерв'ювання підкреслили, що їх побажання та рекомендації щодо освітньої діяльності враховуються, що доводять результати анкетувань <https://mon.udau.edu.ua/assets/files/anketi/zvit-po-anketuvannju-zdobuvachiv-vishhoi-osviti-unus-2020.pdf> та інтерв'ювання (Зустріч 3). У результаті перегляду протоколів засідань кафедри встановлено, що дійсно перевірка якості набутих знань і навичок серед здобувачів освіти систематично обговорюється на засіданнях кафедри <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacij/vidpovidi/6.protokoli-zasidan-robochoi-grupi-shhodo-pereglyadu-op.pdf>. На думку ЕГ, система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти функціонує коректно; Університет веде системну цілеспрямовану роботу щодо поліпшення якості освітнього процесу, а також підвищення рівня задоволеності здобувачів освіти навчанням, про що свідчать регулярні опитування здобувачів і позитивні практики, які використовуються для викладання за ОП. ЕГ вважає за необхідне рекомендувати: продовжити функціонування системи управління якістю, яка дозволить системно та комплексно впроваджувати всі напрацювання Університету в напрямку забезпечення якості освіти.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відсутні, оскільки акредитація первинна. Під час перегляду даної ОНП враховувався досвід інших ОНП в Україні, зокрема НУБіП України та УкрНДІЛГА. Також вивчили досвід програми Варшавського університету природничих наук (Варшава, Польща) та Університет Міссурі (Колумбія, США) та Університету сільського та лісового господарства ім. Менделя (Брно, Чехія). З якими Уманський НУС має договори про наукову і академічну співпрацю <https://foreign.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/abiturientu.html>

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В Університеті формуються культура якості, впроваджується політика забезпечення якості вищої освіти, що сприяє розвитку освітньої діяльності. У ЗВО створено Відділ моніторингу якості освіти. Розроблено низку нормативних документів, які регулюють процедури перегляду та оновлення освітніх програм. Учасники освітнього процесу послідовно дотримуються принципів академічної доброчесності - застосовуються програми для перевірки текстів наукових і дисертаційних робіт аспірантів на плагіат, а також наукових публікацій та дисертацій НПП. Університет сприяє популяризації серед НПП, молодих вчених, дослідників і аспірантів напрямів забезпечення якості освіти. В процесі спілкування з членами академічної спільноти з'ясовано, що вони поінформовані стосовно питань розвитку і удосконалення освітньої діяльності за ОНП. Сприймають політику та процедури забезпечення якості як корисні та готові долучатися до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості. Рекомендується продовжити практики проведення семінарів, круглих столів для учасників освітнього процесу з роз'яснення основних принципів академічної доброчесності, а також особливостей функціонування в університеті системи управління якістю вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЗВО системно здійснює заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що забезпечуються, в першу чергу, обговоренням питань якості освіти на різних рівнях. Система внутрішнього забезпечення якості в університеті координується спеціальним підрозділом – відділом моніторингу якості освітнього процесу, який аналізує зауваження акредитаційних експертів в ЗВО й на основі цього розміщує на веб сайті загальні рекомендації для відділів і підрозділів Уманського НУС та гарантів ОП. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування, а також роботодавці, залучені до процесу

періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Сформована у ЗВО культура якості сприяє покращенню освітньої діяльності та подальшому розвитку ОП. Позитивною практикою є створення «Асоціації випускників та друзів Уманського національного університету садівництва».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЕГ рекомендує: до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЗВО активувати роботу навчального відділу, зокрема під час перевірки навчальних планів; продовжити практику інформування стейкхолдерів ОНП 205 Лісове господарство, щодо важливості перегляду ОП та необхідності покращення якості освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Виявлені слабкі сторони не є суттєвими так як не ускладнюють отримання освітніх послуг і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН. Набуття компетентностей аспірантами є досяжними. Зважаючи на сильні сторони у контексті Критерію ОНП 8 (долучення до проектної групи здобувачів, роботодавців та випускників, функціонування “«Асоціації випускників та друзів Уманського національного університету садівництва»”) та активну позицію ЗВО та стейкхолдерів щодо подальшої співпраці у напрямку вдосконалення ОП, експертна група зробила висновок, що оцінка за даним критерієм відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, є чіткими, прозорими та доступними на сайті Уманського НУС розділ «Нормативна база» (<https://www.udau.edu.ua/ua/about/normativna-baza.html>) у вигляді відповідних нормативно-правових актів, положень тощо. Це, зокрема, Статут університету (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/2019/STATUT-2019.pdf>), Правила внутрішнього розпорядку (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/pravila-vnutrishnogo-trudovogo-rozporядku20.10.2016.pdf>), Документи про організацію та забезпечення якості навчального процесу, зокрема Положення про організацію освітнього процесу Уманського НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-osvitnij-proces.pdf>), Положення про проведення моніторингу і контролю якості освіти Уманського НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/2/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-monitoringu-i-kontrolyu-yakosti-osviti-2020-08-10-2020.pdf>), Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Уманському НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/Poryadok-pidgotovki-zdobuvachiv.pdf>), Положення про відділ аспірантури та докторантури Уманського НУС (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2020/polozhennya-pro-viddil-aspiranturi-i-doktoranturi-unus-2020.pdf>), а також інші документи. Крім того на веб сторінці кафедри у вкладці «Аспірантура», розділ «Нормативна-база» є потрібні документи для молодих науковців. ЕГ радить створити вкладку «Спеціалізовані вчені ради» для зручності підготовки потрібних документів до захисту. Під час онлайн-експертизи було підтверджено, що усі учасники освітнього процесу ознайомлені з даними документами, знають свої права й обов'язки та розуміють, де можуть знайти потрібну інформацію у разі необхідності.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У результаті спілкування зі стейкхолдерами встановлено, що проект ОП оприлюднює у відповідні терміни на сайті кафедри лісового господарства у розділі «Проекти освітніх програм» <https://forestry.udau.edu.ua/ua/navchannya/proekti-osvitnih-program.html>. Співпраця із науковими установами та підприємствами фахового спрямування (Поліський національний університет, Національний лісотехнічний університет, Великоанадольським лісотехнічним коледжем, Малинським лісотехнічним коледжем) налагоджена

через договора <https://forestry.udau.edu.ua/ua/navchannya/dogovori-pro-spiivpracyu.html> Стейкхолдери беруть участь в обговореннях про зміни в ОНП третього рівня вищої освіти (Протокол №1 від 16.10.2018; №1 від 22.10.2019; №1 від 03.11.2020; №2 від 12.01.2021;) <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/vidpovidi/6.protokoli-zasidan-robochoi-grupi-shhodo-pereglyadu-op.pdf> Також під час інтерв'ювання стейкхолдери підтвердили участь в обговоренні ОНП (Зустріч 5). ЕГ робить висновок щодо повної відповідності за цим підкритерієм.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Усі зацікавлені стейкхолдери мають можливість ознайомитись зі змістом, цілями, очікуваними РН та ОК даної ОНП. На офіційному сайті кафедри розміщена ОНП "Лісове господарство" 2020 рік <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/osvitno-naukova-programa-tretogo-rivnya-vishhoi-osviti.html> НП 2020 р. <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/navchalni-plani.html> й відгуки стейкхолдерів <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/recenzii-vidguki.html> Під час зустрічі зі стейкхолдерами було чітко підтверджено участь в обговоренні проекту ОП. Зовнішні та внутрішні стейкхолдери обізнані про те, де знаходиться ОП, і повсякчас мають можливість звернутися до неї за необхідності. Про це експертна група пересвідчилася під час онлайн-зустрічей із роботодавцями та аспірантами. Кафедра лісового господарства оприлюднює інформацію про ОНП на своєму веб-сайті <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1.html>, включаючи силабуси дисциплін <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/silabusi-navchalnih-disciplin.html>, навчально-методичне забезпечення <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/navchalno-metodichne-zabezpechennya1.html>, навчальні плани <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/navchalni-plani.html>, рецензії-відгуки на ОНП <https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/recenzii-vidguki.html> відомості про самооцінювання ОНП <https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/306850c0-e65e-4527-83f5-d96cddb5ffa0.pdf>. Також ЗВО має офіційну сторінку в соціальних мережах <https://www.facebook.com/UNUH1844/>, <https://www.youtube.com/user/UmanNUH>, <https://www.instagram.com/unus1844/> Стейкхолдери обізнані про зміст, цілі та задачі, що притаманні окремим освітнім компонентам ОП. Ця інформація наведена у силабусах навчальних дисциплін, що також знаходяться на сайті у вільному доступі. ЕГ під час експертизи переконалася в достовірності наведеної у звіті самоаналізу інформації стосовно підкритерію 9.3.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Діяльність ЗВО, у тому числі на даній ОП, прозора і публічна. Уся необхідна інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті Університету, факультету лісового та садово-паркового господарства та випускової кафедри і є зрозумілою для усіх стейкхолдерів. Нормативно-правові акти та положення, що діють у ЗВО, легкодоступні для тих, чий права й обов'язки вони регулюють. Проект ОНП знаходиться у вільному доступі для відкритого обговорення з усіма зацікавленими сторонами. Ефективна співпраця з усіма стейкхолдерами підтверджена під час проведених зустрічей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендується створити вкладку «Спеціалізовані вчені ради» для зручності підготовки потрібних документів аспіранта до захисту; продовжити позитивну практику своєчасного оприлюднення й оновлення інформації на офіційному сайті університету, факультету лісового та садово-паркового господарства та випускової кафедри.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітньо-наукова програма загалом відповідає критерію прозорості та публічності. Виявлені слабкі сторони не є суттєвими, не перешкоджають досягненню ПРН, мають рекомендаційний характер і можуть бути легко усунутими в процесі модернізації сайту Уманського НУС. Аналізуючи сильні сторони (складання договорів про співпрацю з науковими установами, залучення до обговорення ОНП стейкхолдерів), а також релевантність з слабкими сторонами ЕГ дійшла висновку, що ОНП 205 Лісове господарство відповідає рівню В за цим критерієм

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Освітньо-наукова програма розроблена і вперше введена в 2016 році. Згідно наказу МОН України № 523 від 18.05.16 р., на основі п. 1, ч. 2, статті 6 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», на підставі рішення Ліцензійної комісії МОН (№6/2,16.05.16 р.) в Уманському НУС розширено провадження освітньої діяльності за галуззю знань 20 Аграрні науки і продовольство, спеціальності 205 Лісове господарство. ОНП оновлювалась у 2018 р., в 2019 р. та в 2020 р. Зміст ОНП (2020 р.) складається з «Обов'язкових компонентів»: ОК1-ОК8 та «Вибіркових компонентів»: ВК1-ВК5. Аналіз навчального плану та результатів інтерв'ювання фокус-груп показав, що ОНП в цілому та її ОК відповідають вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ЗВО (Постанова КМУ №261 від 23.03.2016 р.). Важливий акцент під час реалізації ОНП зроблено на необхідність застосування інноваційних наукових підходів при розв'язанні комплексних задач у галузі лісового господарства, досліджень та оцінки природних ресурсів, сталого (невиснажливого) ведення лісового господарства в наближених до степових умовах Правобережного Лісостепу України. Гарант та проектна група визначили напрями формування компетентностей здобувачів наступним чином: Філософія науки – відповідає складовій оволодіння загальнонауковими компетентностями (4 кр. ЄКТС); Математичне моделювання та планування експерименту (3 кр. ЄКТС) та Методологія та організація наукових досліджень за спеціальністю (3 кр. ЄКТС) загальним обсягом 6 кр. ЄКТС забезпечують формування універсальних навичок дослідника; Іноземна мова – відповідає складовій здобуття мовних компетентностей (6кр. ЄКТС); Селекція лісових культур (3 кр. ЄКТС), Глобальні проблеми дослідження в лісовому господарстві (3 кр. ЄКТС), Сучасні методи відтворення лісових насаджень (3 кр. ЄКТС), Семінари за спеціальністю (10 кр. ЄКТС), науково-асистентська практика 10 кр. ЄКТС (разом 29 кр. ЄКТС) – забезпечують набуття глибинних знань зі спеціальності. Отже, освітня складова ОНП забезпечує формування визначених програмою компетентностей і ПРН та надає необхідну ґрунтову підтримку аспірантам у їх наукових дослідженнях. Науково-асистентська практика забезпечує не тільки залучення аспірантів до проведення навчальних занять, розробки навчально-методичного забезпечення дисциплін, проведення контрольних заходів тощо, але й дослідницьких якостей для тих аспірантів, які не розглядають викладацьку діяльність як пріоритет. Під час спілкування із здобувачами освіти ЕГ впевнилася, що ОНП в цілому та її ОК відповідають науковим інтересам аспірантів.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Під час дистанційної експертизи ЕГ дійшла висновку, що у межах ОНП системно намагаються дотримуватися принципу відповідності напрямів наукової діяльності аспірантів та їх наукових керівників. Темі наукових досліджень здобувачів освіти за ОНП обговорюються на семінарах розглядаються на засіданнях випускової кафедри та факультету і затверджуються Вченою радою Університету. Професор й науковий керівник В.П. Шлапак працює над виконанням теми «Оптимізація використання природного і ресурсного потенціалу агроecosystem Правобережного Лісостепу України» (0116U003207), підрозділу «Вивчення еколого-біологічних особливостей інтродукції деревних, кущових і трав'янистих рослин в Правобережному Лісостепу України та використання їх у культурі». Так, аспірантка Шпак Н.П. обрала тему наукових досліджень «Лісівничо-екологічні особливості формування насаджень за участю береки лікарської в Південно-Подільському Лісостепу України», асп. Черниш В.І. «Синантропізація рослинності приміських лісів Центрально Придніпровської височенної області», асп. Савченко О.П. «Підвищення продуктивності культур дуба звичайного лісокультурними методами в західній частині Правобережного Степу України», Зворська Н.В. «Вплив полезахисних лісових смуг на врожайність сільськогосподарських культур в екотонних ландшафтах Правобережного Лісостепу України». ЕГ проаналізувала списки наукових публікацій здобувачів та їх наукових керівників на відповідність затвердженій тематиці досліджень. Крім того варто відмітити, що в Уманському національному університеті садівництва 18 травня 2021 року відбулось засідання спеціалізованої вченої ради ДФ 74.844.006 з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Шпак Ніни Петрівни на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство зі спеціальності 205 «Лісове господарство» відповідно до наказу МОН України за № 342 від 19.03.2021 р. <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/zahist-disertacii-na-zdobuttya-stupenya-doktora-filosofii-zi-specialnosti-2005-lisove-gospodarstvo.html>. Вцілому ЕГ робить висновок, що науковий керівник є відповідальним виконавцем науково-дослідних тем, дотичних до тематики досліджень його аспірантів. Усі аспіранти 2-4 р.н. мають спільні наукові публікації з керівником.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Інтерв'юванням ЕГ здобувачів освіти та академічного персоналу встановлено, що кафедральні та міжкафедральні наукові семінари для аспірантів за ОНП «Лісове господарство» проводяться не рідше одного разу на півріччя та

дають можливість здобувачам презентувати й обговорити результати їх наукових досліджень (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/vityag-27.08.2019.jpg>). В УНУС наявні можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень, що було підтверджено в процесі зустрічей з керівництвом, представниками структурних підрозділів, представниками Ради молодих вчених. Апробація результатів досліджень здійснюється у наукових виданнях університету, включених до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України (<https://science.udau.edu.ua/ua/vidannya-universitetu.html>); здобувачі можуть подавати свої публікації до Вісника УНУС (<https://visnyk-unaus.udau.edu.ua/pro-zhurnal.html>), який розміщений у базі даних Ulrich's Periodicals Directory американського видавництва Bowker, Index Copernicus, Google Scholar, OpenDOAR, ROAD. Крім того, в УНУС проводяться наукові, науково-практичні заходи міжнародного та всеукраїнського масштабів <https://science.udau.edu.ua/ua/plan-provedennya-naukovih-zahodiv-v-umanskomu-nus.html>, у яких здобувачі наукового ступеня можуть брати участь з метою апробації результатів досліджень. Здобувачі ОНП «Лісове господарство» апробують результати досліджень у щорічних конференціях та монографіях: Шпак Н.П. (https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/T3_WEB_MonOchBioriz_Konference_2.pdf); Коджебаш А.В. (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/aspiranti1/aspiranti-kafedri/kodzhebash-anastasiya-vadimivna.html>); Черниш В.І. (http://www.kdu.edu.ua/conf_ted/programa_conf_TED_2020.pdf); Савченко О.М. (<https://sciendo.com/pdf/10.2478/ffp-2020-0024>). Кафедра лісового господарства УНУС має в своєму розпорядженні достатню матеріальну технічну базу для підготовки здобувачів за ОНП "Лісове господарство". А також за кафедрою закріплене «Білогрудівське урочище» загальною площею 8,4 га, що може використовуватися базою проведення досліджень. Отже, ЕГ вважає, що УНУС організаційно та матеріально забезпечує в межах ОП достатні можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Експертна група відмічає достатній рівень міжнародної діяльності університету в цілому (<https://foreign.udau.edu.ua/ua/novini.html>), що підтверджується кількістю укладених угод про довгострокове міжнародне співробітництво, представництвом закладу у міжнародних організаціях (<https://foreign.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/abiturientu.html>), проєктах (<https://foreign.udau.edu.ua/ua/studentu/granti-ta-naukovi-stazhuvannya.html>), що забезпечується функціонуванням Центру міжнародної освіти та співробітництва (<https://foreign.udau.edu.ua/>), роботою сектору грантової роботи (<https://foreign.udau.edu.ua/ua/studentu.html>). Аспірантка Шпак Н.П. опублікувала статтю у журналі Folia Forestalia Polonica включеному до міжнародної бази Scopus, а також приймала участь у Internaional scientific and practical conference "Topical issues of methods of teaching natural sciences" (м. Люблін, Польща) (<https://science.udau.edu.ua/assets/files/annotaciya-shpak.pdf>). В УНУС була організована зустріч з науковцями Мічиганського державного університету зі США <https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/zustrich-zamerikanskimi-naukovcyami-michiganskogo-derzhavnogo-universitetu.html>. Експертна група рекомендує посилити роботу із залучення НПП та аспірантів до участі у грантових заявках, спільних дослідженнях, стажуваннях тощо.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

За результатами дистанційної експертизи та інтерв'ювання ЕГ встановлено, що наукові керівники та аспіранти беруть участь в науково-дослідних роботах (<https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/spisok-vikonavciv-ta-nazvi-tem.pdf>). За результатами виконання науково-дослідних робіт публікуються тези, матеріали доповідей, статті у фахових виданнях та виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами, монографії (https://forestry.udau.edu.ua/assets/files/akreditacii/dokumenti-dlya-oznajomlennya/naukovij-zvit-kafedri-lisovogo-gospodarstva_2020.pdf). Долучення аспірантів до міжнародної спільноти відбувається шляхом їх участі у міжнародно-практичних конференціях, так аспіранти Коджебаш А. В., Ісаєв І. С., Шпак Н. П. приймали участь у Міжнародних науково-практичних конференціях: "Інтродукція рослин на Волино-Поділлі: наука, освіта, мистецтво формування ландшафту, виробництво" (м. Тернопіль); "Флористичне і ценотичне різноманіття у відновленні, охороні та збереженні рослинного світу" (м. Київ); "Актуальні проблеми лісового і садово-паркового господарства, присвячена професору М. І. Сусу" (м. Умань) (<https://forestry.udau.edu.ua/ua/novini/uchast-u-mizhnarodnij-naukovo-praktichnij-konferencii.html>). Так, наприклад під час інтерв'ювання з'ясовано, що науковий керівник Шлапак В.П. та здобувач вищої освіти Шпак Н.П. беруть участь у науково-дослідницькому проєкті «Оптимізація використання природного і ресурсного потенціалу агроєкосистем Правобережного Лісостепу України» (0116U003207) (<https://science.udau.edu.ua/ua/osnovni-parquami-naukovih-doslidzen.html>) та наукових роботах за договором з НПП «Кармелюкове Поділля». Також, із залученням аспірантів на кафедрі лісового господарства виконана госпдоговірна науково-дослідна робота з ТзОВ «Парк» (договір № 13/20 від 02 липня 2020 р.) на тему: «Ефективність фульвогуміну при укоріненні живців роду Rosa». Отже, в рамках ОНП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) наукові керівники регулярно публікуються у фахових виданнях. ЕГ рекомендує приділити більше уваги практичному впровадженню результатів наукових досліджень.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Академічна доброчесність у науковій діяльності регламентується у ЗВО кодексом академічної доброчесності (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf>) та положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/plagiat.pdf>). Під час онлайн зустрічі з усіма зацікавленими сторонами встановлено, що порушення академічної доброчесності зумовлює притягнення до відповідальності, а саме: відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання; недопущення до участі у конкурсі на заміщення вакантної посади; повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету тощо (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf>). Контроль за дотриманням правил академічної доброчесності здійснює відділ моніторингу якості освіти ЗВО (<https://mon.udau.edu.ua/ua/akademichna-dobrochesnist.html>), представник якого проінформував ЕГ, що за ОНП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) порушень академічної доброчесності не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Освітньо-наукова програма “Лісове господарство” є досить збалансованою за загальними та спеціальними компетенціями, а також програмними результатами, вирішення комплексних наукових проблем, а також проведення власних наукових досліджень. УНУС має розвинену матеріально-технічну базу, яка повністю задовольняє виконання дисертаційних досліджень за ОНП “Лісове господарство”. Кафедра лісового господарства УНУС, на якій реалізується ОНП, має висококваліфікований кадровий склад викладачів, які мають значні наукові здобутки і достатній професійний досвід. Здобувачі вищої освіти і академічний персонал мають доступ до інформаційних ресурсів для пошуку наукової інформації через бібліотеку, доступ до інформаційних ресурсів баз даних Scopus та Web of Science. Напрямок досліджень наукових керівників корелює з науковою діяльністю здобувачів, які залучені до роботи наукової школи. Результати наукових досліджень викладачів і аспірантів представлено у міжнародному науковому середовищі. Стандарти, процедури і політика дотримання академічної доброчесності чіткі та зрозумілі для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Незважаючи на високий рівень міжнародної співпраці університету в цілому, ЕГ вважає доцільним розширити програми міжнародної мобільності для здобувачів даної ОНП, звернути більше уваги на практичне впровадження результатів наукових досліджень, а також більше залучати аспірантів до виконання НДР, що функціонують у межах УНУС.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів. Аспіранти безпосередньо залучені до формування, перегляду і оновлення ОНП. Напрями наукової діяльності керівників відповідають темам досліджень аспірантів. ЗВО забезпечує апробацію наукових досліджень аспірантів через проведення конференцій, круглих столів, семінарів тощо. Запроваджено обов'язкове щорічне звітування аспірантами. Здобувачі мають безкоштовний доступ до лабораторій, обладнання, бібліотеки, комп'ютерного класу тощо. Здобувачі демонструють достатній рівень обізнаності щодо питань академічної доброчесності. Виявлені недоліки є несуттєвими і не впливають критичним чином на освітньо-науковий процес, таким чином, ОНП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти (доктора філософії) відповідає рівню В.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Гарант та група забезпечення ОНП за спеціальністю 205 «Лісове господарство» третього рівня вищої освіти належно підійшли до проведення акредитації у віддаленому режимі, що дозволило забезпечити виконання програми роботи експертної групи. Огляд матеріально-технічної бази та ознайомлення з документацією провадження освітньої діяльності проведено з використанням технічних засобів відеозв'язку на належному рівні. В цілому враження від освітньої діяльності в рамках ОНП на здобуття ступеня доктора філософії та організаційних зустрічей з усіма зацікавленими сторонами є позитивними. Спілкування було відкритим. Інтерв'ювання відбувалося у діловій конструктивній атмосфері.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Сопущинський Іван Миколайович

Члени експертної групи

Буднік Зінаїда Миколаївна

Сірук Ірина Миколаївна